

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ЗАКОНЫ

Татарстан Республикасы Сайлау кодексына һәм Татарстан Республикасының аерым закон актларына үзгәрешләр кертү турында

Татарстан Республикасы
Дәүләт Советы тарафыннан
2018 елның 24 маенда
кабул ителде

1 статья

Татарстан Республикасы Сайлау кодексына (Татарстан Дәүләт Советы Жыелма басмасы, 2007, № 5, № 12 (I өлеш); 2010, № 6 (I өлеш); 2011, № 8 (I өлеш), № 12 (I өлеш); 2012, № 6 (I өлеш); 2013, № 10; 2014, № 5; 2015, № 5; 2016, № 4, № 6 (I өлеш); Татарстан Республикасы законнар жыелмасы, 2017, № 27 (I өлеш), № 52 (I өлеш), № 55 (I өлеш) түбәндәге үзгәрешләргә кертергә:

1) 10 статьяда:

а) түбәндәге эчтәлекле 13¹ өлеш өстәргә:

“13¹. “Россия Федерациясе гражданның сайлау хокукларының һәм аларның референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында” Федераль закон нигезендә тиешле территориядә инвалидлык төркемнәре һәм организм функцияләренә тотрыклы зәгыйфьлекләренә түбәндәге төрләре: күрү сәләте (сукырлар һәм начар күрүчеләр), ишетү сәләте (ишетмәүчеләр), терәк-хәрәкәт аппараты (аяк яисә кул функцияләре шактый нык бозылган затлар) буенча инвалид, кресло-коляскаларда йөрүче һәм сукырларны йөртә торган эшләрдән файдаланучы инвалидларны да кертеп, булган сайлаучыларның саны турында белешмәләр инвалидларның федераль реестры белешмәләре нигезендә Россия Федерациясе Пенсия фонды тарафыннан һәр елның 1 гыйнварына һәм 1 июленә тиешле ай эчендә түбәндәгеләргә тапшырыла:

1) Татарстан Республикасы буенча – Россия Федерациясе Үзәк сайлау комиссиясенә;

2) Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләре буенча – Татарстан Республикасы Үзәк сайлау комиссиясенә.”;

б) түбәндәге эчтәлекле 13² өлеш өстәргә:

“13². “Россия Федерациясе гражданнарының сайлау хокукларының һәм аларның референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында” Федераль закон нигезендә Татарстан Республикасы башкарма хакимиятенә инвалидларны социаль яклау һәм аларга социаль ярдәм итү өлкәсендәге органы, инвалид булган Россия Федерациясе гражданнарының организм функцияләренә тотрыклы зәгыйфьлекләрен исәпкә алып, аларның сайлау хокукларын тәмин итү эшендә сайлау комиссияләренә, шулай ук шушы орган һәм сайлау комиссияләре арасында төзелә торган килешү нигезендә кирәкле ярдәм күрсәтүдә күрсәтелгән гражданның ярдәм итәргә тиеш.”;

2) 11 статьяга түбәндәге эчтәлекле 11 өлеш өстәргә:

“11. Татарстан Республикасы Үзәк сайлау комиссиясенә, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясенә, территориаль, участок комиссиясенә вәкаләтләр чоры сайлау кампаниясе, референдум кампаниясе вакытында тәмамланса, мондый сайлау комиссиясенә яңа составы сайлаулар, референдум нәтижәләре рәсми басылып чыккан көнгә кадәр төзелми. Сайлау комиссиясенә яңа составы буенча тәкъдимнәр кабул итү вакыты 30 көн тәшкил итә, һәм ул сайлаулар, референдум нәтижәләре рәсми басылып чыккан көннән иртәрәк башланмаса һәм сайлаулар, референдум нәтижәләре рәсми басылып чыккан көннән алып 60 көннән дә соңга калмыйча тәмамланырга тиеш. Яңа составта төзелгән сайлау комиссиясе үзенә беренче утырышына сайлау кампаниясе, референдум кампаниясе тәмамланган көннән соң 10 көн эчендә жыела.”;

3) 16 статьяда:

а) 5 өлештә “Россия Федерациясе Үзәк сайлау комиссиясе тарафыннан билгеләнгән тәртиптә Татарстан Республикасы Үзәк сайлау комиссиясе” сүзләрен “Россия Федерациясе Үзәк сайлау комиссиясе билгеләнгән тәртиптә Татарстан Республикасы Үзәк сайлау комиссиясе яисә аның карары буенча территориаль комиссияләр” сүзләренә алмаштырырга;

б) түбәндәге эчтәлекле 6² өлеш өстәргә:

“6². Әлеге Кодексның 27 статьясындагы 3 һәм 3¹ өлешләрендә каралган очракларда сайлау участоклары исемлеген төгәлләштерү нәтижәсендә төзелгән сайлау участокларында участок комиссияләре – сайлау кампаниясе чорыннан башка вакытта сайлау участоклары исемлеген төгәлләштерү турында карар кабул ителгән көннән алып 60 көн эчендә, ә сайлау кампаниясе чорында тавыш бирү көненә кадәр 35 көннән дә соңга калмыйча төзеләләр. Аларның составы буенча тәкъдимнәр кабул итү вакыты 30 көн тәшкил итә.”;

4) 17 статьяның 9 өлешендә “Округ сайлау комиссиясе” сүзләрен “Округ комиссиясе” сүзләренә алмаштырырга;

5) 18 статьяның 19 өлешендә 4 пункттың “сайлаучылар исемлекләре,” сүзләреннән соң “үзенә булу урыны буенча сайлаучылар исемлегенә керту турында гаризалар биргән сайлаучылар хакындагы белешмәләр,” сүзләрен өстәргә;

б) 22 статьяда:

а) 1 өлешнең беренче жөмлөсөн түбөндөгө редакциядө бөян итөргө: “Сайлаулар үткөргөндө күзөтүчө һәр теркөлгөн кандидат, теркөлгөн кандидатны, теркөлгөн кандидатларны күрсөткөн сайлау берлөшмөсө, кандидатлар исемлеген теркөлгөн сайлау берлөшмөсө, шулай ук Татарстан Республикасы Ижтимагый палатасы тарафыннан билгеләп куелырга мөмкин.”;

б) 3 өлешнең беренче жөмлөсөн түбөндөгө редакциядө бөян итөргө: “Күзөтүченең вәкаләтләре аны билгеләп куйган теркөлгөн кандидат яисә анын ышанычлы заты, сайлау берлөшмөсө, ижтимагый берлөшмә, Татарстан Республикасы Ижтимагый палатасы тарафыннан бирелгән язмача юлламада таныкланырга тиеш.”;

в) 3¹ өлешнең беренче жөмлөсөн түбөндөгө редакциядө бөян итөргө: “Участок комиссияләренә күзөтүчеләр билгеләп куйган сәяси партия, башка ижтимагый берлөшмә, Татарстан Республикасы Ижтимагый палатасы, теркөлгөн кандидат тавыш бирү (вакытыннан алда тавыш бирү) көненә кадәр өч көннән дө соңга калмыйча билгеләп куелган күзөтүчеләр исемлеген – тиешле территориаль комиссиягә, ә жирле үзидарә органнарына сайлаулар үткөргөндө муниципаль берәмлекнең тиешле сайлау комиссиясенә тапшыра.”;

г) 5 өлешнең беренче жөмлөсөн түбөндөгө редакциядө бөян итөргө: “Сәяси партия, башка ижтимагый берлөшмә, Татарстан Республикасы Ижтимагый палатасы, теркөлгөн кандидат яисә федераль законда каралган очракларда теркөлгөн кандидатның ышанычлы заты һәр комиссиягә тавыш бирү бинасында күзөтүчө чират буенча башкарырга хокуклы иң күбе ике күзөтүчө билгеләп куярга хокуклы.”;

д) 6 өлешнең 8 пунктында “сайлау берлөшмөсенен,” сүзләреннән соң “Татарстан Республикасы Ижтимагый палатасының,” сүзләрен өстөргә;

7) 27 статьяда:

а) 2 өлештә “биш елга” сүзләрен төшереп калдырырга;

б) 3 өлешнең өченче жөмлөсөн төшереп калдырырга;

в) түбөндөгө эчтәлекле 3¹ өлеш өстөргә:

“3¹. Сайлау участоклары исемлеге һәм аларның чикләре аларны төзү өчен каралган тәртиптә түбөндөгө очракларда төгәлләштерелергә мөмкин:

1) муниципаль берәмлекләренең чикләрен үзгәртү, аларны үзгәртеп кору, бетерү;

2) сайлау участогы территориясендә теркөлгөн сайлаучылар санының кимүе (50гә кадәр һәм аннан да кимрәк);

3) сайлау участогында сайлаучыларның максималь санын мең ярымга кадәр киметү максатларында;

4) сайлау участогында сайлаучыларның максималь санын өч меңгә кадәр арттыру максатларында;

5) яңа күпфатирлы йортларны һәм торак йортларны файдалануга кертүне яисә тавыш бирү биналарын алмаштыру кирәклеген исәпкә алып, сайлаучылар өчен иң уңайлы шартларны тәмин итү максатларында.”;

г) түбөндөгө эчтөлөккө 3² өлөш өстөргө:

“3². Сайлау участкалары исемлеген һәм (яисә) аларның чикләрен төгәлләштерү турында карар – сайлау кампаниясе чорыннан башка вакытта, ә аерым очрактарда гына тавыш бирү көнөнә кадәр 70 көннән дә соңга калмыйча кабул ителергә тиеш. Әлеге статьяның 3¹ өлөшөндөгө 3, 4 яисә 5 пунктларында каралган очракта карар биш елга бер мәртәбә кабул ителергә мөмкин.”;

д) түбөндөгө эчтөлөккө 3³ өлөш өстөргө:

“3³. “Россия Федерациясе гражданның сайлау хокукларының һәм аларның референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында” Федераль закон нигезендә әлеге статьяның 3¹ өлөшөндөгө 3, 4 яисә 5 пунктларын гамәлгә ашыру максатларында кабул ителә торган карарда муниципаль район, шәһәр округы чикләрендә сайлау участкалары санын арттыру каралса, күрсәтелгән карар Татарстан Республикасы Үзәк сайлау комиссиясе һәм аннан соң Россия Федерациясе Үзәк сайлау комиссиясе белән килештереп кенә кабул ителергә мөмкин. Федераль дәүләт хакимияте органнарына сайлаулар буенча сайлау кампаниясе чорында мондый карарны кабул итү рәхсәт ителми.”;

8) 29 статьяда:

а) 4 өлөшкә түбөндөгө редакциядә бәян итәргә:

“4. Конкрет сайлау участогы территориясендә Россия Федерациясе гражданның яшәү урыны булу факты, ә “Россия Федерациясе гражданның сайлау хокукларының һәм аларның референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында” Федераль законда, башка федераль законда, әлеге Кодекста каралган очрактарда – гражданның әлеге участок территориясендә булу (вакытлыча булу) факты (гражданның актив сайлау хокукына ия булганда) аны шушы участка сайлаучылар исемлегенә кергү өчен нигез була. Гражданның аерым сайлау участогы территориясендә яшәү урыны йә булу (вакытлыча булу) урыны булу факты – Россия Федерациясе законнары нигезендә Россия Федерациясе чикләрендә Россия Федерациясе гражданның яшәү урыны һәм булу урыны буенча теркәлүен исәпкә алучы органнар, ә “Россия Федерациясе гражданның сайлау хокукларының һәм аларның референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында” Федераль законда, башка федераль законда, әлеге Кодекста каралган очрактарда шуңа вәкаләтле органнар, оешмалар һәм вазыйфаи затлар тарафыннан билгеләнә. Россия Федерациясе гражданның аның аерым сайлау участогы территориясендә булу урыны буенча сайлаучылар исемлегенә кергү өчен Кодекстың 76 статьясындагы 18 өлөшкә нигезендә башкарыла.”;

б) 6 өлөшкә үз көчкә югалткан дип танырга;

в) 7 өлөштә “округ сайлау комиссияләренә” сүзләрен “округ комиссияләренә” сүзләренә алмаштырырга;

г) 10 өлөштә “округ сайлау комиссиясе” сүзләрен “округ комиссиясе” сүзләренә алмаштырырга;

д) 12 өлөштә “округ сайлау комиссиясенә” сүзләрен “округ комиссиясенә” сүзләренә алмаштырырга;

е) 13 өлештә “округ сайлау комиссиясе” сүзләрен “округ комиссиясе” сүзләренә алмаштырырга;

ж) 17 өлешне түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

“17. Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнарына сайлаулар үткәргәндә тавыш бирү көнендә хастаханәләрдә яисә шик белдерелгән һәм гаепләнүче затларны сак астында тоту урыннарында булачак сайлаучылар, шулай ук хәрби часть урнашкан урыннан читтәге хәрби хезмәткәрләр арасыннан булган сайлаучылар тавыш бирү көненә кадәрге көнне жирле вакыт буенча 14 сәгатътән дә соңга калмыйча участок комиссиясенә шәхсән бирелгән язма гаризалары буенча участок комиссиясе карары белән аларның вакытлыча булу урыны буенча сайлау участогында сайлаучылар исемлегенә кертеләргә мөмкин.

Жирле үзидарә органнарына сайлаулар үткәргәндә вакытлыча булу урыннарындагы, өзлексез циклда эшләнүче предприятиеләрдә хезмәт куючы һәм эш (смена) давамлылыгын киметү мөмкин булмаган аерым төр эшләр белән шөгыйльләнүче сайлаучылар, шулай ук хәрби часть урнашкан урыннан читтәге хәрби хезмәткәрләр арасыннан булган сайлаучылар тавыш бирү көненә кадәр өч көннән дә соңга калмыйча участок комиссиясенә шәхсән бирелгән язма гаризалары буенча участок комиссиясе карары белән аларның вакытлыча булу урыны буенча сайлау участогында сайлаучылар исемлегенә кертеләргә мөмкин.

Сайлаучыны аның вакытлыча булу урыны буенча сайлау участогында сайлаучылар исемлегенә кертү турында мәгълүмат әлеге сайлаучы үзенә яшәү урыны буенча сайлаучылар исемлегенә кертелгән сайлау участогының участок комиссиясенә, шул исәптән “Сайлаулар” ДАСны кулланып, тапшырыла. Участок комиссиясе сайлаучылар исемлегенә тиешле юлында: “_____ номерлы сайлау участогында сайлаучылар исемлегенә кертелде” дигән тамга куя, сайлау участогының номерын күрсәтә.”;

9) 36 статьяның 5 өлешендә “округ сайлау комиссияләренә” сүзләрен “округ комиссияләренә” сүзләренә алмаштырырга;

10) 41 статьяның 1¹ өлешендә “округ сайлау комиссиясенә” сүзләрен “округ комиссиясенә” сүзләренә алмаштырырга;

11) 44 статьяда:

а) 9 өлешне түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

“9. Сайлаучы имзалар кәгазәндә үз имзасын куя һәм аны кую датасын, шулай ук фамилиясен, исемн, атасының исемн, туган елын (тавыш бирү көнендә 18 яшь тулса – өстәмә рәвештә туган числосын һәм аен), яшәү урыны адресын, паспортының яисә граждан паспортын алмаштыручы документының сериясен, номерын күрсәтә. “Россия Федерациясе гражданның сайлау хокукларының һәм аларның референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында” Федераль законның 2 статьясындагы 5 пунктчасында күрсәтелгән реквизитларның (Россия Федерациясе субъекты, район, шәһәр, башка торак пункт, урам исеме, йорт һәм фатир номеры) нинди дә булса берсенә булмавы, сайлаучының яшәү урынының

факттагы үзенчәлекләрен исәпкә алып, шушы реквизитны бертөрле генә аңлауга комачауламаган очракта, яшәү урыны адресында күрсәтелгән реквизитларның нинди дә булса берсе булмака мөмкин. Имзалар кәгазедә үз имзасын куйган һәм аны кую датасын күрсәткән сайлаучы турында белешмәләр сайлаучы үтенечә буенча кандидатны, кандидатлар исемлеген хуплап имзалар жыюны башкаручы зат тарафыннан имзалар кәгазенә кертелергә мөмкин. Мондый белешмәләр бары тик кулдан язып куела, бу очракта карандаш куллану рәхсәт ителми. Сайлаучы имзасын һәм аны кую датасын үз кулы белән яза. Әгәр сайлаучы инвалид булса, шуңа бәйлә рәвештә имзалар кәгазедә мөстәкыйль рәвештә үз имзасын куя алмаса һәм аны кую датасын күрсәтә алмаса, ул комиссия әгъзасы, кандидат, сайлау берләшмәсенен вәкаләтле вәкиле, кандидатның, сайлау берләшмәсенен финанс мәсьәләләре буенча вәкаләтле вәкиле, ышанычлы заты булмаган башка сайлаучы ярдәменнән файдаланырга хокуклы. Бу очракта сайлаучыга ярдәм итүче затның фамилиясе, исеме, атасының исеме, паспортының яисә граждан паспортын алмаштыручы документиның сериясе һәм номеры имза куела торган графада күрсәтелергә тиеш. Сайлаучы төрле кандидатларны, кандидатлар исемлекләрен күрсәтүне хуплап имза куярга хокуклы, әмма бер үк кандидатны, кандидатлар исемлеген хуплап бары тик бер генә имза куярга хокуклы.”;

б) 10 өлешкә түбәндәге эчтәлеккә жөмлә өстәргә: “Россия Федерациясе гражданның сайлау хокукларының һәм аларның референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында” Федераль законның 2 статьясындагы 5 пунктчасында күрсәтелгән реквизитларның (Россия Федерациясе субъекты, район, шәһәр, башка торак пункт, урам исеме, йорт һәм фатир номеры) нинди дә булса берсенен булмасы, сайлаучылар имзаларын жыюны башкаручы затның яшәү урынының факттагы үзенчәлекләрен исәпкә алып, шушы реквизитны бертөрле генә аңлауга комачауламаган очракта, яшәү урыны адресында күрсәтелгән реквизитларның нинди дә булса берсе булмака мөмкин.”;

12) 64 статьяның 4 өлешендә “әлеге материалларны әзерләгән һәм аларга заказ биргән оешманың (затның) урнашкан урыны турында (яшәү урыны адресы турында) белешмәләр” сүзләрен “әлеге материалларны әзерләгән һәм аларга заказ биргән юридик затның адресы, индивидуаль эшкуарның адресы (физик затның яшәү урыны адресы) турында белешмәләр” сүзләренә алмаштырырга;

13) 72 статьяның 1 өлешендә:

а) 2 пунктта “округ сайлау комиссияләре” сүзләрен “округ комиссияләре” сүзләренә алмаштырырга;

б) 4 пунктта “округ сайлау комиссияләре” сүзләрен “округ комиссияләре” сүзләренә алмаштырырга;

14) 73¹ статьяда:

а) 2 өлештә “территориаль комиссиядә (муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясендә, округ сайлау комиссиясендә)” сүзләрен “муниципаль берәмлекнең

сайлау комиссиясендә (округ комиссиясендә)” сүзләренә алмаштырырга, “бүтән участка тавыш бирү таныклығын” сүзләре татарча текстта үзгәрешсез кала;

б) 7 өлештә “стационар дөвалау-профилактикалау учреждениесе администрациясе тарафыннан (әгәр сайлаучы шул учреждениедә дөвалана торган булса),” сүзләреннән соң “халыкны социаль яклау органы житәкчесе тарафыннан (әгәр сайлаучы инвалид булса),” сүзләрен өстәргә;

в) 10 өлештә “территориаль комиссия (муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе, округ сайлау комиссиясе) рәисе, рәис урынбасары, секретаре яисә комиссиянең хәлиткеч тавыш хокукына ия башка әгъзасы” сүзләрен “муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе (округ комиссиясе) рәисе, рәис урынбасары, секретаре яисә комиссиянең хәлиткеч тавыш хокукына ия башка әгъзасы” сүзләренә, “Территориаль комиссия (муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе, округ сайлау комиссиясе)” сүзләрен “Муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе (округ комиссиясе)” сүзләренә, “Территориаль комиссиядә (муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясендә, округ сайлау комиссиясендә) _____ номерлы бүтән участка тавыш бирү таныклығы алды” сүзләрен “Муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясендә (округ комиссиясендә) _____ номерлы бүтән участка тавыш бирү таныклығы алды” сүзләренә алмаштырырга;

15) 75 статьяда:

а) 11 өлештә “, 8” санын төшереп калдырырга;

б) 12 өлештә “, 8” санын төшереп калдырырга;

в) 16 өлешкә түбәндәге эчтәлекле яңа өченче жөмлө өстәргә: “Бүтән участка тавыш бирү таныклыктары булган йә әлеге Кодексның 76 статьясындагы 18 өлешендә билгеләнгән тәртиптә үзенең булу урыны буенча сайлаучылар исемлегенә кертү турында гаризалар биргән күп санлы сайлаучылар көтелә торган сайлау участогында, шулай ук 500дән кимрәк сайлаучы теркәлгән һәм бюллетеньнәрне эшкәртүнең программа-техник комплекслары кулланыла торган сайлау участогында бюллетеньнәрнең саны тиешле комиссиянең карары буенча арттырылырга мөмкин.”;

16) 76 статьяда:

а) 3 өлештә “, ә Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнарына сайлаулар үткәргәндә – шулай ук шушы сайлау участогында сайлаучылар исемлегенә кертелгән сайлаучылар саны, үзенең башка сайлау участогында булу урыны буенча сайлаучылар исемлегенә кертү турында гариза бирүгә бәйле рәвештә сайлаучылар исемлегеннән төшереп калдырылган сайлаучылар саны, шулай ук үзенең шушы сайлау участогында булу урыны буенча сайлаучылар исемлегенә кертү хакында гаризалар биргән сайлаучылар саны турында мәгълүмат бирә” сүзләрен өстәргә;

б) 15 өлештә “һәм мондый факт суд тәртибендә расланса” сүзләрен төшереп калдырырга, аңа түбәндәге эчтәлекле яңа икенче жөмлө өстәргә: “Участок комиссиясе әгъзасын шушы комиссия эшендә катнашудан читләштерү, күзәтүченә

яисә башка затны тавыш бирү бинасыннан чыгару турында карар суд тарафыннан участок комиссиясенә урнашу урыны буенча кабул ителә.”;

в) түбәндәге эчтәлекле 18 өлеш өстәргә:

“18. Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнарына сайлаулар үткәргәндә тавыш бирү көнендә үзенә яшәү урыныннан читтә булчак сайлаучы “Россия Федерациясе гражданның сайлау хокукларының һәм аларның референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында” Федераль закон нигезендә Россия Федерациясе Үзәк сайлау комиссиясе тарафыннан билгеләнгән тәртиптә сайлау комиссиясенә үзенә булу урыны буенча сайлаучылар исемлегенә кертү турында гариза (алга таба шушы өлештә – гариза) бирергә хокуклы. Гариза сайлаучы тарафыннан, паспорт (паспортны алмаштыру вакытында – вакытлыча бирелгән шәхес таныклыгы) күрсәтеп, шәхсән генә бирелергә мөмкин. Гариза биргән сайлаучы үзенә яшәү урыны буенча сайлаучылар исемлегенән төшереп калдырыла. Гариза биргән сайлаучы үзенә булу урыны буенча сайлаучылар исемлегенә бер генә сайлау участогында кертелергә мөмкин. Гариза биргән һәм тавыш бирү көнендә үзенә яшәү урыны буенча сайлау участогына килгән сайлаучы сайлаучылар исемлегенә участок комиссиясе карары белән генә һәм аның үзенә булу урыны буенча сайлау участогында тавыш бирмәгән раслый торган фактны билгеләгәннән соң гына кертелергә мөмкин. Сайлаучыны үзенә яшәү урыны буенча сайлаучылар исемлегенә керткән очракта, ул үзенә булу урыны буенча сайлаучылар исемлегенә керү хокукын югалта.”;

17) 76¹ статьяда:

а) 1 өлештә “Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнарына,” сүзләрен төшереп калдырырга, “территориаль комиссия (муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе, округ сайлау комиссиясе)” сүзләрен “муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе (округ комиссиясе)” сүзләренә алмаштырырга;

б) 2 өлешне түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

“2. “Россия Федерациясе гражданның сайлау хокукларының һәм аларның референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында” Федераль закон нигезендә жирле үзидарә органнарына сайлауларда тавыш бирү көне законда бүтән участка тавыш бирү таныклыклары буенча тавыш бирү каралган федераль дәүләт хакимияте органнарына сайлауларда тавыш бирү көне белән берләштерелгән очракта, әлеге статьяның 1 өлешендә каралган вакытыннан алда тавыш бирү үткәреми. Жирле үзидарә органнарына күрсәтелгән сайлауларны үткәргәндә, сайлау округының чикләре бер сайлау участогы кысаларында булган сайлаулардан тыш, бүтән участка тавыш бирү таныклыклары буенча тавыш бирү үткәрелә.”;

в) 4 өлештә “Территориаль комиссия (муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе, округ сайлау комиссиясе)” сүзләрен “Муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе (округ комиссиясе)” сүзләренә алмаштырырга;

г) 6 өлештә “территориаль комиссия,” сүзләрен төшереп калдырырга, “округ сайлау комиссиясе” сүзләрен “округ комиссиясе” сүзләренә алмаштырырга;

д) 7 өлештә “территориаль комиссиянең,” сүзләрен төшереп калдырырга, “округ сайлау комиссиясенең” сүзләрен “округ комиссиясенең” сүзләренә алмаштырырга;

е) 8 өлештә “территориаль комиссия,” сүзләрен төшереп калдырырга, “округ сайлау комиссиясе” сүзләрен “округ комиссиясе” сүзләренә алмаштырырга;

ж) 9 өлештә “Территориаль комиссия (муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе, округ сайлау комиссиясе)” сүзләрен “Муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе (округ комиссиясе)” сүзләренә алмаштырырга;

з) 10 өлештә “территориаль комиссия,” сүзләрен төшереп калдырырга, “округ сайлау комиссиясе” сүзләрен “округ комиссиясе” сүзләренә алмаштырырга;

и) 11 өлештә “территориаль комиссия,” сүзләрен төшереп калдырырга, “округ сайлау комиссиясе” сүзләрен “округ комиссиясе” сүзләренә алмаштырырга;

к) 12 өлештә “территориаль комиссия,” сүзләрен төшереп калдырырга, “округ сайлау комиссиясе” сүзләрен “округ комиссиясе” сүзләренә алмаштырырга;

18) 77 статьяның 14 өлешендәге икенче жөмләсен түбәндәге редакциядә баян итәргә: “Участок комиссиясе комиссиянең киңәш бирү тавышы хокукына ия булган кимендә ике әгъзасына, төрле кандидатлар, сайлау берләшмәләре, ижтимагый берләшмәләр, Татарстан Республикасы Ижтимагый палатасы тарафыннан билгеләп куелган күзәтүчеләргә тавыш бирү урынына бару буенча участок комиссиясенең тавыш бирүне үткөрү өчен бинадан читкә чыгып йөрүче хәлиткеч тавыш хокукына ия әгъзалары белән бертигез мөмкинлекләр тудырырга тиеш.”;

19) 78 статьяда:

а) 2 өлешнең 5 пунктын түбәндәге редакциядә баян итәргә:

“5) түбәндәге тәртиптә беркетмә юллары:

1 юл: тавыш бирү тәмамланган вакытка сайлаучылар исемлегенә кертелгән сайлаучылар саны;

2 юл: участок комиссиясе тарафыннан алынган бюллетеньнәр саны;

2а юл: вакытыннан алда тавыш биргән сайлаучыларга, шул исәптән 2б юлда аерым – муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе (округ комиссиясе) бинасында, бирелгән бюллетеньнәр саны;

3 юл: сайлаучыларга тавыш бирү көнендә тавыш бирү бинасында бирелгән бюллетеньнәр саны;

4 юл: тавыш бирү көнендә тавыш бирү бинасыннан читтә тавыш биргән сайлаучыларга бирелгән бюллетеньнәр саны;

5 юл: юкка чыгарылган бюллетеньнәр саны;

6 юл: тавыш бирү өчен күчерелмә әржәләрдәге бюллетеньнәр саны;

7 юл: тавыш бирү өчен стационар әржәләрдәге бюллетеньнәр саны;

8 юл: гамәлгә яраксыз бюллетеньнәр саны;

9 юл: гамәлгә яраклы бюллетеньнәр саны;

10 юл: юкка чыккан бюллетеньнәр саны;

11 юл: алганда исәпкә алынмаган бюллетеньнәр саны.

Әлеге Кодекс нигезендә вакытыннан алда тавыш бирү үткөрелмәгән очракта, 2а һәм 2б юллары тавыш бирү йомгаклары турындагы беркетмәдә язылмыйлар.”;

б) 3 өлештә “14 юлына” сүзләрен “12 юлына” сүзләренә алмаштырырга;

в) 4 өлештә “14 юлына” сүзләрен “12 юлына” сүзләренә алмаштырырга;

г) 4¹ өлешне түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

“4¹. Әлеге Кодексның 76¹ статьясындагы 2 өлешендә каралган бүтән участка тавыш бирү таныклыклары буенча тавыш бирү үткөрелгән очракта, тавыш бирү йомгаклары турындагы беркетмәгә шулай ук түбәндәге юллар өстәлә:

9а юл: участок комиссиясе тарафыннан алынган бүтән участка тавыш бирү таныклыклары саны;

9б юл: тавыш бирү көненә кадәр участок комиссиясе тарафыннан сайлаучыларга сайлау участогында бирелгән бүтән участка тавыш бирү таныклыклары саны;

9в юл: сайлау участогында бүтән участка тавыш бирү таныклыклары буенча тавыш биргән сайлаучылар саны;

9г юл: сайлау участогында юкка чыгарылган бүтән участка тавыш бирү таныклыклары саны;

9д юл: муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе (округ комиссиясе) тарафыннан сайлаучыларга бирелгән бүтән участка тавыш бирү таныклыклары саны;

9е юл: юкка чыккан бүтән участка тавыш бирү таныклыклары саны.”;

20) 79 статьяда:

а) 3 өлештә “7 юлына” сүзләрен “5 юлына” сүзләренә, “11г юлына” сүзләрен “9г юлына” сүзләренә алмаштырырга;

б) 4 өлештә “территориаль комиссия (муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе, округ сайлау комиссиясе)” сүзләрен “муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе (округ комиссиясе)” сүзләренә, “11а юлына” сүзләрен “9а юлына” сүзләренә алмаштырырга;

в) 5 өлешне түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

“5. Татарстан Республикасы дөүләт хакимияте органнарына сайлаулар үткөргәндә, сайлаучыларның тавышларын санау алдыннан участок комиссиясенә хәлиткеч тавыш хокукына ия әгъзалары сайлаучылар исемлегенә һәр битенә шушы биттәгә түбәндәге суммар күрсәткечләрне кертәләр:

1) тавыш бирү тәмамланган вакытка сайлаучылар исемлегенә кертелгән сайлаучылар санын (нинди дә булса сәбәпләр аркасында киткән сайлаучылар санын исәпкә алмыйча);

2) сайлаучыларга тавыш бирү көнендә тавыш бирү бинасында бирелгән бюллетеньнәр санын (сайлаучылар исемлегендәге сайлаучылар имзалары саны буенча билгеләнә);

3) тавыш бирү көнендә тавыш бирү бинасыннан читтә тавыш биргән сайлаучыларга бирелгән бюллетеньнәр санын (сайлаучылар исемлегендәге тиешле тамгалар саны буенча билгеләнә).”;

г) түбәндәгә эчтәлекле 5¹ өлеш өстәргә:

“5¹. Жирле үзидарә органнарына сайлаулар үткәргәндә, сайлаучыларның тавышларын санау алдыннан участок комиссиясенә хәлиткеч тавыш хокукына ия әгъзалары сайлаучылар исемлегенә һәр битенә шушы биттәгә түбәндәге суммар күрсәткечләргә кертәләр:

1) тавыш бирү тәмамланган вакытка сайлаучылар исемлегенә кертелгән сайлаучылар санын (муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе (округ комиссиясе) һәм участок комиссиясе тарафыннан бүтән участка тавыш бирү таныклыклары бирелгән, шулай ук башка сәбәпләр аркасында киткән сайлаучылар санын исәпкә алмыйча);

2) сайлаучыларга тавыш бирү көнендә тавыш бирү бинасында бирелгән бюллетеньнәр санын (сайлаучылар исемлегендәге сайлаучылар имзалары саны буенча билгеләнә);

3) тавыш бирү көнендә тавыш бирү бинасыннан читтә тавыш биргән сайлаучыларга бирелгән бюллетеньнәр санын (сайлаучылар исемлегендәге тиешле тамгалар саны буенча билгеләнә);

4) вакытыннан алда тавыш биргән сайлаучыларга бирелгән бюллетеньнәр санын (сайлаучылар исемлегендәге тиешле тамгалар саны буенча билгеләнә; муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе (округ комиссиясе) бинасында вакытыннан алда тавыш биргән сайлаучылар санын, вакытыннан алда тавыш биргән сайлаучылар исемлегенә буенча тикшерелә);

5) участок комиссиясе тарафыннан сайлаучыларга сайлау участогында бирелгән бүтән участка тавыш бирү таныклыклары санын;

б) муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе (округ комиссиясе) тарафыннан сайлаучыларга бирелгән бүтән участка тавыш бирү таныклыклары санын;

7) сайлау участогында бүтән участка тавыш бирү таныклыклары буенча тавыш биргән сайлаучылар санын.”;

д) 6 өлешне түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

“6. Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнарына сайлаулар үткәргәндә, әлегә статьяның 5 өлешендә күрсәтелгән күрсәткечләр кертелгәннән соң, шушы күрсәткечләргә керткән комиссия әгъзасы сайлаучылар исемлегенә һәр битенә имза сала, аннан соң бу күрсәткечләргә кушып берләштерә, игълан итә һәм участок комиссиясе рәисенә, рәис урынбасарына яисә секретарена һәм тавышларны санаганда шунда булган затларга хәбәр итә. Әлегә статьяның 5 өлеше нигезендә билгеләнгән күрсәткечләр суммасы буларак билгеләнә торган йомгаклау күрсәткечләрен участок комиссиясе рәисе, рәис урынбасары яисә секретаре игълан итә, сайлаучылар исемлегенә соңгы битенә кертә, аларны үз имзасы һәм участок комиссиясе мөһере белән таныклай. Игълан ителгән күрсәткечләр – тавыш бирү йомгаклары турындагы беркетмәнең һәм аның зурайтылган рәвешенә тиешле юлларына, ә тавышларны санауның техник чаралары кулланылган очракта, беркетмәнең зурайтылган рәвешенә түбәндәге тиешле юлларына гына кертелә:

1) 1 юлга – тавыш бирү тәмамланган вакытка сайлаучылар исемлегенә кертелгән сайлаучылар саны;

2) 3 юлга – тавыш бирү көнендә тавыш бирү бинасында тавыш биргән сайлаучыларга бирелгән бюллетеньнәр саны;

3) 4 юлга – тавыш бирү көнендә тавыш бирү бинасыннан читтә тавыш биргән сайлаучыларга бирелгән бюллетеньнәр саны.

Шуннан соң күзәтүчеләр һәм әлеге Кодексның 21 статьясындагы 3 өлешендә күрсәтелгән башка затлар сайлаучылар исемлеге белән танышырга, ә участок комиссиясенә киңәш бирү тавышы хокукына ия әгъзалары башкарылган санауның дәрәсләгенә инанырга хокуклы.”;

е) түбәндәге әчтәлекле б¹ өлеш өстәргә:

“б¹. Жирле үзидарә органнарына сайлаулар үткәргәндә, әлеге статьяның 5¹ өлешендә күрсәтелгән күрсәткечләр кертелгәннән соң, шушы күрсәткечләрне керткән комиссия әгъзасы сайлаучылар исемлегенә һәр битенә имза сала, аннан соң бу күрсәткечләрне кушып берләштерә, игълан итә һәм участок комиссиясе рәисенә, рәис урынбасарына яисә секретарена һәм тавышларны санаганда шунда булган затларга хәбәр итә. Әлеге статьяның 5¹ өлеше нигезендә билгеләнгән күрсәткечләр суммасы буларак билгеләнә торган йомгаклау күрсәткечләрен участок комиссиясе рәисе, рәис урынбасары яисә секретаре игълан итә, сайлаучылар исемлегенә соңгы битенә кертә, аларны үз имзасы һәм участок комиссиясе мөһере белән таныклай. Игълан ителгән күрсәткечләр – тавыш бирү йомгаклары турындагы беркетмәнә һәм аның зурайтылган рәвешенә тиешле юлларына, ә тавышларны санауның техник чаралары кулланылган очракта, беркетмәнә зурайтылган рәвешенә түбәндәге тиешле юлларына гына кертелә:

1) 1 юлга – тавыш бирү тәмамланган вакытка сайлаучылар исемлегенә кертелгән сайлаучылар саны;

2) 2а һәм 2б юлларына – вакытыннан алда тавыш биргән сайлаучыларга бирелгән бюллетеньнәр саны;

3) 3 юлга – тавыш бирү көнендә тавыш бирү бинасында тавыш биргән сайлаучыларга бирелгән бюллетеньнәр саны;

4) 4 юлга – тавыш бирү көнендә тавыш бирү бинасыннан читтә тавыш биргән сайлаучыларга бирелгән бюллетеньнәр саны;

5) 9а юлына – участок комиссиясе тарафыннан алынган бүтән участка тавыш бирү таныклыклары саны;

6) 9б юлына – тавыш бирү көненә кадәр участок комиссиясе тарафыннан сайлаучыларга сайлау участогында бирелгән бүтән участка тавыш бирү таныклыклары саны;

7) 9в юлына – сайлау участогында бүтән участка тавыш бирү таныклыклары буенча тавыш биргән сайлаучылар саны;

8) 9г юлына – сайлау участогында юкка чыгарылган бүтән участка тавыш бирү таныклыклары саны;

9) 9д юлына – муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе (округ комиссиясе) тарафыннан сайлаучыларга бирелгән бүтән участка тавыш бирү таныклыклары саны.

Әлеге гамәлләрне башкарганнан соң, түбәндәге контроль чагыштырма тикшерелә: участок комиссиясе тарафыннан алынган бүтән участка тавыш бирү

таныклыклары саны тавыш бирү көненә кадәр участок комиссиясе тарафыннан сайлаучыларга сайлау участогында бирелгән бүтән участка тавыш бирү таныклыклары саны һәм сайлау участогында юкка чыгарылган бүтән участка тавыш бирү таныклыклары саны суммасына тигез булырга тиеш. Әгәр әлеге контроль чагыштырма үтәлмәсә, участок комиссиясе сайлаучылар исемлегенә кертелгән күрсәткечләрне һәм юкка чыгарылган бүтән участка тавыш бирү таныклыкларын өстәмә санау турында карар кабул итә. Әгәр өстәмә санау нәтижәсендә әлеге контроль чагыштырма яңадан үтәлмәсә, участок комиссиясе тавыш бирү йомгаклары турындагы беркетмәгә кушымта итеп бирелә торган тиешле карарны кабул итә һәм аерма турындагы күрсәткечләрне тавыш бирү йомгаклары турындагы беркетмәнең һәм аның зурайтылган рәвешенә 9е юлына кертә. Әгәр әлеге контроль чагыштырма үтәлсә, 9е юлында “0” саны куела.

Тавыш бирү йомгаклары турындагы беркетмәнең һәм аның зурайтылган рәвешенә 9а, 9б, 9в, 9г, 9д, һәм 9е юлларына күрсәткечләр бүтән участка тавыш бирү таныклыклары буенча тавыш бирү каралган очракта кертелә.

Шуннан соң күзәтүчеләр һәм әлеге Кодекстың 21 статьясындагы 3 өлешендә күрсәтелгән башка затлар сайлаучылар исемлеге белән танышырга, ә участок комиссиясенә киңәш бирү тавышы хокукына ия әгъзалары башкарылган санауның дөреслегенә инанырга хокуклы.”;

ж) 7 өлештә “5 өлешендә” сүзләрен “5 һәм 5¹ өлешләрендә” сүзләренә алмаштырырга;

з) 13 өлештә “8 юлына” сүзләрен “6 юлына” сүзләренә алмаштырырга;

и) 16¹ өлештә “территориаль комиссия,” сүзләрен төшереп калдырырга, “округ сайлау комиссиясе” сүзләрен “округ комиссиясе” сүзләренә алмаштырырга;

к) 17 өлештә “10 юлына” сүзләрен “8 юлына” сүзләренә алмаштырырга;

л) 18 өлештә “14 юлына” сүзләрен “12 юлына” сүзләренә алмаштырырга;

м) 19 өлештә “11 юлына” сүзләрен “9 юлына” сүзләренә алмаштырырга;

н) 20 өлештә “9 юлына” сүзләрен “7 юлына” сүзләренә алмаштырырга;

о) 22 өлештә “6 өлеше нигезендә” сүзләрен “6¹ өлеше нигезендә” сүзләренә, “12 һәм 13 юлларына” сүзләрен “10 һәм 11 юлларына” сүзләренә, “12 һәм 13 юлларында” сүзләрен “10 һәм 11 юлларында” сүзләренә алмаштырырга;

п) 23¹ өлештә:

3 пунктта “1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 юлларына” сүзләрен “1, 2, 2а, 2б, 3, 4, 5 юлларына” сүзләренә алмаштырырга;

4 пунктта “8, 9, 10, 11, 14 һәм алдагы юлларына” сүзләрен “6, 7, 8, 9, 12 һәм алдагы юлларына” сүзләренә алмаштырырга;

5 пунктта “12 һәм 13 юлларына” сүзләрен “10 һәм 11 юлларына” сүзләренә алмаштырырга;

р) 24 өлештә “10, 11, 14 һәм алдагы юлларының” сүзләрен “8, 9, 12 һәм алдагы юлларының” сүзләренә алмаштырырга;

с) 31 өлешне түбәндәге редакциядә бөян итәргә:

“31. “Россия Федерациясендә гражданнарның сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында” Федераль закон нигезендә участок комиссияләре сайлауларда тавыш биргәндә Россия

Федерациясенәң Үзәк сайлау комиссиясе карары буенча яисә аның йөкләмәсе нигезендә Татарстан Республикасы Үзәк сайлау комиссиясе карары буенча тавыш бирүнең стационар әржәләре урынына тавышларны санауның техник чараларыннан яисә электрон тавыш бирү комплексларыннан файдаланалар. Төрле дәрәжәдәге сайлауларда һәм (яисә) референдумнарда тавыш бирү көннәре берләштерелгән очракта барлык дәрәжәдәге бөтен сайлауларда һәм (яисә) референдумнарда тавышларны санаганда тавышларны санауның техник чараларыннан, электрон тавыш бирү комплексларыннан файдалану мәжбүри. Тавышларны санауның техник чаралары һәм электрон тавыш бирү комплекслары файдаланыла торган сайлау участоклары исемлеген Россия Федерациясе Үзәк сайлау комиссиясе яисә аның йөкләмәсе нигезендә Татарстан Республикасы Үзәк сайлау комиссиясе билгели.

Тавышларны санауның техник чараларыннан файдаланганда участок комиссиясе тарафыннан тавышларны санау әлеге статьяның 23¹ өлеше нигезендә башкарыла. Бер территориаль комиссия эшли торган территория чикләрендә мондый техник чаралар файдаланылган, жирәбә салып билгеләнә торган кимендә 5 процент сайлау участогында (әмма кимендә өч сайлау участогында) сайлаучыларның тавышларын контроль санауны турыдан-туры участок комиссияләренең хәлиткеч тавыш бирү хокукына ия әгъзалары башкара (тавышларны кулдан санау). Бу очракта жирәбә салуны тавыш бирү вакыты беткәннән соң ярты сәгать эчендә югарырак сайлау комиссиясе үткәрә, ә жирәбә салу нәтижеләре кичекмәстән һәр участок комиссиясенә хәбәр ителә. “Россия Федерациясендә гражданнарның сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында” Федераль закон нигезендә төрле дәрәжәдәге сайлауларда һәм (яисә) референдумнарда тавыш бирү көннәре берләштерелгән очракта тавышларны контроль санауны үткөрү тәртибен, үткөрелә торган сайлауларның, референдумның дәрәжәсенә карап, Россия Федерациясе Үзәк сайлау комиссиясе йә Татарстан Республикасы Үзәк сайлау комиссиясе билгели.

Тавышларны контроль (кулдан) санау үткөрелү ихтималы турында тавышларны санауның техник чаралары файдаланылган сайлау участогында тавыш бирүгә йомгак ясалганда булган барлык затларга да хәбәр ителергә тиеш. Тавышларны кулдан санау күзәтүчеләр, әлеге Кодексның 21 статьясындагы 3 өлешендә күрсәтелгән башка затлар булганда башкарыла. Жирәбә салып билгеләнгән сайлау участокларында тавышларны кулдан санау әлеге статьяның 9 – 12, 14 – 16, 17 – 19, 21 – 23 өлешләрендә билгеләнгән тәртиптә башкарыла. Тавышларны кулдан санау йомгаклары буенча йә тавыш бирү йомгаклары турында яңа беркетмә төзелә (тавыш бирү йомгаклары турында участок комиссиясе беркетмәсенәң 8, 9, 12 нче юлларының һәм алардан соңгы юлларның берәрсендә генә булса да тавышларны кулдан санау күрсәткечләре белән тавышларны санауның техник чараларыннан файдаланып алынган күрсәткечләр арасындагы аерманың бер проценттан күбрәк (ул тавышларны кулдан санау күрсәткечләре белән тавышларны санауның техник чараларыннан файдаланып алынган күрсәткечләр арасындагы аерманы күбрәк сандагы тавышларга бүлеп билгеләнә), әмма кимендә өч берәмлек булуы ачыкланса), аңа “Кабат” дигән тамга куела һәм участок комиссиясенәң тавыш бирү йомгаклары турындагы беренчел беркетмәсе белән бергә югарырак сайлау

комиссиясенә жибәрелә, йә тавышларны кабат санау барышында алынган күрсәткечләрнең беренчел күрсәткечләр белән туры килүе турында акт төзелә, ул участок комиссиясенә тавыш бирү йомгаклары турындагы беркетмәсе белән бергә югарырак сайлау комиссиясенә жибәрелә. Тавышларны контроль (кулдан) санау үткөрү өчен жирәбә салып билгеләнгән сайлау участогының участок комиссиясе рәисе тавышларны контроль (кулдан) санау нәтижәләре билгеләнгәннән соң ук алынган нәтижәләр турында югарырак сайлау комиссиясенә хәбәр итә.

Тавышларны контроль (кулдан) санау үткөрү өчен сайлау участокларын жирәбә салып билгеләгән югарырак сайлау комиссиясе күрсәтелгән сайлау участокларының участок комиссияләре рәисләреннән тавышларны контроль (кулдан) санау нәтижәләре турында белешмәләр алганнан соң, әгәр беркетмәнең 8, 9, 12 нче юлларындагы һәм алардан соңгы юллардагы тавышларны санауның техник чараларыннан файдаланганда һәм тавышларны кулдан санаганда алынган күрсәткечләр туры килмәү сәбәпле тавыш бирү йомгаклары турында беркетмә тавышларны контроль санау нәтижәсендә жирәбә салып билгеләнгән сайлау участокларының берсендә генә булса да кабат төзелсә, кичекмәстән тиешле карар, шул исәптән тавышларны кулдан санау үткәрелмәгән һәм тиешле территориядә урнашкан барлык сайлау участокларында тавышларны кулдан санауны үткөрү турында карар кабул итә.

Тавышларны санауның техник чаралары файдаланылган сайлау участокларының участок комиссияләре, тавышларны кулдан санаганда тавыш бирү йомгаклары чыгарылганнан соң һәм тавыш бирү йомгаклары турында кабат төзелгән беркетмәләр йә күрсәткечләрнең туры килүе турында актлар әлеге статьяның 29 өлешендә каралган тәртиптә имзаланганнан соң, беркетмәләренә югарырак комиссиягә жибәрәләр.

г) түбәндәге эчтәлекле 31¹ өлеш өстәргә:

“31¹. Тавышларны санауның техник чараларын файдаланганда тавышларны санау күрсәткечләрен, тавыш биргән сайлаучыларның гомуми исәбе турындагы мәгълүматлардан тыш, сайлау участогында тавыш бирү төгәлләнгәнче фаш итү тыела.”;

у) түбәндәге эчтәлекле 31² өлеш өстәргә:

“31². Участок комиссиясенә тавыш бирү йомгаклары турындагы беркетмәсендәге күрсәткечләр, шул исәптән тавышларны санауның техник чараларыннан, электрон тавыш бирү комплексларыннан файдаланып алынганнары, тиешле жиһаз булганда, “Сайлаулар” ДАС файдаланып, югарырак комиссиягә тапшырыла.”;

ф) 33 өлештә “1 – 13 юлларында” сүzlәрен “1 – 11 юлларында” сүzlәренә алмаштырырга, “1 – 13 юлларына” сүzlәрен “1 – 11 юлларына” сүzlәренә алмаштырырга, “14 юлына” сүzlәрен “12 юлына” сүzlәренә алмаштырырга;

21) 80 статьяның 13 өлешендә “1 – 13 юлларына (законда бүтән участка тавыш бирү таныклығы буенча тавыш бирү каралган очракта 11а – 11е юлларына)” сүzlәрен “1 – 11 юлларына (законда бүтән участка тавыш бирү таныклығы буенча

тавыш бирү каралган очракта 9а – 9е юлларына)” сүзләренә алмаштырырга, “14 юлын” сүзләрен “12 юлын” сүзләренә алмаштырырга;

22) 114 статьяга түбәндәге эчтәлекле 5¹ өлеш өстәргә:

“5¹. Күпмандатлы сайлау округы буенча сайлаулар үткәргәндә сайлау бюллетененә кертелгән башка кандидатларга караганда иң күп сайлаучылар тавышын жыйган кандидатлар сайланган депутатлар дип санала, аларның саны күпмандатлы сайлау округында билгеләнгән мандатлар санына тигез була.”;

23) 2 нче кушымтаны түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

“2 нче кушымта

**ТАВЫШ БИРҮ ЙОМГАКЛАРЫ ТУРЫНДАГЫ БЕРКЕТМӘЛӘРГӘ
КЕРТЕЛГӘН КҮРСӘТКЕЧЛӘРНЕҢ КОНТРОЛЬ ЧАГЫШТЫРМАСЫ
(САННАР БЕЛӘН БЕРКЕТМӘЛӘРНЕҢ ӘЛЕГЕ КОДЕКСНЫҢ
78 СТАТЬЯСЫ НИГЕЗЕНДӘ НОМЕР СУГЫЛГАН ЮЛЛАРЫ
БИЛГЕЛӘНДЕ)**

1) 1 күбрәк яисә тигез 3 + 4 (Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнарына сайлаулар үткәрелгән очракта);

2) 1 күбрәк яисә тигез 2а + 3 + 4 (жирле үзидарә органнарына сайлаулар үткәрелгән очракта);

3) 2 тигез 3 + 4 + 5 + 10 – 11 (Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнарына сайлаулар үткәрелгән очракта);

4) 2 тигез 2а – 2б + 3 + 4 + 5 + 10 – 11 (жирле үзидарә органнарына сайлаулар үткәрелгән очракта);

5) 6 + 7 тигез 8 + 9;

6) 9 тигез 12 + беркетмәнең барлык калган юллары (күпмандатлы сайлау округлары төзелә торган очраклардан тыш);

7) 9а тигез 9б + 9г + 9е (әгәр сайлаулар үткәрелгәндә бүтән участокта тавыш бирү таныклыкларыннан файдалану каралган булса).

Муниципаль берәмлекләренң вәкиллеке органнарына депутатлар сайлауларны үткәргәндә күпмандатлы сайлау округлары төзелсә, әлеге кушымтаның 6 пункттында каралган контроль чагыштырма урынына түбәндәге контроль чагыштырмалар тикшерелә:

8) 9 кимрәк яисә тигез 12 + беркетмәнең барлык калган юллары;

9) 9 х М күбрәк яисә тигез 12 + беркетмәнең барлык калган юллары, монда М – сайлау округында бүленергә тиешле мандатлар саны (округларында мандатлар саны тигез булган күпмандатлы сайлау округлары өчен, һәрбер сайлаучының мандатлар санына тигез тавышлар саны булу шарты белән);

10) 9 х В күбрәк яисә тигез 12 + беркетмәнең барлык калган юллары, монда В – мандатлар саны иң аз булган сайлау округында бүленергә тиешле мандатлар саны йө, законда һәрбер сайлаучының бер тавышка ия булуы каралган булса,

“1” күрсәткече (округларында мандатлар саны төрле булган күпмандатлы сайлау округлары өчен йә округларында мандатлар саны тигез булган күпмандатлы сайлау округлары өчен, һәрбер сайлаучы бер тавышка ия булу шарты белән);

11) 9 күбрәк яисә I тигез, монда I – сайлаучыларның һәрбер кандидат өчен бирелгән тавышлары.”.

2 статья

“Татарстан Республикасы референдумы турында” 2003 елның 9 августындагы 33-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законына (Татарстан Дәүләт Советы Жыелма басмасы, 2003, № 8; 2005, № 3 (I өлеш); 2008, № 6; 2010, № 10 (II өлеш); 2011, № 8 (I өлеш); № 12 (I өлеш); 2013, № 10; 2014, № 5; 2015, № 5; 2016, № 6 (I өлеш) түбәндәге үзгәрешләргә кертергә:

1) 13 статьяда:

а) 7 пунктны түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

“7. Референдумда катнашучы имза кәгазендә үз имзасын куя һәм аны кую датасын яза, шулай ук үзенә фамилиясен, исем, атасының исем, туган елын (тавыш бирү көненә 18 яшендә булса, өстәмә рәвештә туган числосын һәм аен), яшәү урыны адресын, паспортының яисә граждан паспортын алмаштыручы документының сериясен, номерын күрсәтә. Яшәү урыны адресында Федераль законның 2 статьясындагы 5 пунктчасында билгеләнгән реквизитларның кайберләре (Россия Федерациясе субъекты, район, шәһәр, башка торак пункт, урам исеме, йорт һәм фатир номеры), әгәр аларны күрсәтмәү, референдумда катнашучының яшәү урынының чынбарлыктагы үзенчәлекләрен исәпкә алып, бер мәгънәдә генә аңлауга комачаулык тудырмаса, күрсәтелмәскә мөмкин. Имза кәгазендә үзенә имзасын куя торган һәм аны кую датасын яза торган референдумда катнашучы турында белешмәләр референдум үткөрү инициативасын хуплап имзалар жыючы зат тарафыннан референдумда катнашучы үтенечә буенча имза кәгазенә кертелергә мөмкин. Әлеге белешмәләр бары тик кулдан гына языла, бу чакта карандашлар кулланыр рәхсәт ителми. Имзасын һәм аны кую датасын референдумда катнашучы шәхсән үз кулы белән куя. Әгәр референдумда катнашучы инвалид булса һәм шул сәбәпле имза кәгазенә мөстәкыйль үз имзасын куя алмаса һәм аны кую датасын яза алмаса, ул бу гамәлләрне башкару өчен комиссия әгъзасы, инициатив төркемнең вәкаләтле вәкиле булмаган референдумдагы башка катнашучының ярдәменнән файдаланырга хокуклы. Бу очракта референдумда катнашучыга ярдәм итүче затның фамилиясе, исеме, атасының исеме, паспортының яисә граждан паспортын алмаштыручы документының сериясе һәм номеры имза куела торган графада күрсәтелергә тиеш. Референдумда катнашучы, референдум үткөрү буенча бер үк инициативаны хуплап, бер генә мәртәбә имза куярга хокуклы.”;

б) 8 пунктка түбәндәге эчтәлеккә жөмлә өстәргә: “Яшәү урыны адресында Федераль законның 2 статьясындагы 5 пунктчасында билгеләнгән реквизитларның кайберләре (Россия Федерациясе субъекты, район, шәһәр, башка торак пункт, урам исеме, йорт һәм фатир номеры), әгәр аларны күрсәтмәү, референдумда

катнашучыларның имзаларын жыюны гамәлгә ашыручы затның яшәү урынының чынбарлыктагы үзенчәлекләрен исәпкә алып, аны бер мәгънәдә генә аңлауга комачаулык тудырмаса, күрсәтелмәскә мөмкин.”;

в) 9 пунктта “референдум үткөрү буенча” сүzlәрен төшереп калдырырга;

г) 11 пунктта “референдум үткөрү буенча” сүzlәрен төшереп калдырырга;

2) 13² статьяның 7 пунктындагы “з” пунктчасында “референдум үткөрү буенча” сүzlәрен төшереп калдырырга;

3) 16 статьяда:

а) түбәндәге эчтәлекле 11¹ пункт өстәргә:

“11¹. Референдумда катнашучы инвалидларның, кресло-коляскаларда йөрүче һәм сукырларны йөртә торган этләрдән файдаланучы инвалидларны да кертеп, тиешле территориядәге саны турында инвалидлык төркемнәре буенча һәм организмның күрү (сукырлар, начар күрүчеләр), ишетү (ишетмәүчеләр), терәк-хәрәкәт аппараты (аяк-кул функцияләре нык бозылган затлар) функцияләре көчле бозылу буенча белешмәләр, федераль инвалидлар реестры белешмәләренә нигезләнеп, һәр елның 1 гыйнварына һәм 1 июленә торышы буенча тиешле ай эчендә Федераль закон нигезендә Россия Федерациясе Пенсия фонды тарафыннан түбәндәгеләргә тапшырыла:

а) Татарстан Республикасы буенча – Россия Федерациясе Үзәк сайлау комиссиясенә;

б) Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләре буенча – Татарстан Республикасы Үзәк сайлау комиссиясенә.”;

б) түбәндәге эчтәлекле 11² пункт өстәргә:

“11². Татарстан Республикасы башкарма хакимиятенә инвалидларны социаль яклау һәм аларга социаль ярдәм өлкәсендәге органы Федераль закон нигезендә референдум комиссияләренә, организм функцияләренә көчле бозылуын исәпкә алып, инвалид булган Россия Федерациясе гражданның референдумда катнашу хокукын тәмин итү эшендә, шулай ук алар арасында төзелә торган килешү нигезендә әлеге гражданның кирәкле ярдәм күрсәтүдә булышырга тиеш.”;

4) 17 статьяның “д¹” пунктчасын үз көчен югалткан дип танырга;

5) 19 статьяда:

а) “д¹” пунктчасын үз көчен югалткан дип танырга;

б) “ж” пунктчасын түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

“ж) тавыш бирү көнендә референдум участогында тавыш бирүне оештыра.”;

б) 22 статьяда:

а) 1 пунктта “бүтән участка тавыш бирү таныклыклары,” сүzlәрен төшереп калдырырга;

б) 3 пунктта “, шулай ук вакытыннан алда тавыш бирү көннәрендә” сүzlәрен төшереп калдырырга;

в) 4 пунктның беренче жөмлөсөн түбөндөгө редакциядә бөян итәргә: “Референдум үткөрөлгөндө күзөтүчене инициатив төркөм, республика яисә федераль дәрәжәдә оешкан һәм теркәлгән булырга тиешле ижтимагый берләшмә билгеләп куярга мөмкин.”;

г) 6 пунктта “алар вакытыннан алда тавыш бирүне үткөргөндө,” сүзләрән төшереп калдырырга;

д) 7¹ пунктта “(вакытыннан алда тавыш бирү)” сүзләрән төшереп калдырырга;

е) 8 пунктның өченче жөмлөсөндә “(вакытыннан алда тавыш бирү)” сүзләрән төшереп калдырырга;

ж) 9 пунктта:

“а” пунктчасында “бүтән участка тавыш бирү таныклыктарын бирү реестры, комиссиядәгә бүтән участка тавыш бирү таныклыктары,” сүзләрән төшереп калдырырга;

“б” пунктчасында “, шулай ук вакытыннан алда тавыш бирү көннөрөндө” сүзләрән төшереп калдырырга;

з) 11¹ пункттында “, вакытыннан алда тавыш бирү көннөрөндө” сүзләрән төшереп калдырырга;

и) 11² пункттында “(вакытыннан алда тавыш бирү)” сүзләрән төшереп калдырырга;

7) 26 статьяда:

а) 3 пунктны түбөндөгө редакциядә бөян итәргә:

“3. Төгәл билгеле референдум участогында референдумда катнашучылар исемлегенә Россия Федерациясе гражданын кертү өчен аның яшәү урыны шушы участок территориясендә булу факты, ә Федераль законда, башка федераль законда, әлеге Законда каралган очрактарда – гражданның шул участок территориясендә булу (вакытлыча булу, килеп тору) факты (гражданның референдумда катнашу хокукы булганда) нигез булып тора. Гражданның яшәү йә булу (вакытлыча булу) урынының билгеле бер референдум участогы территориясендә булу факты Россия Федерациясе законнары нигезендә Россия Федерациясе чикләрендә яшәү урыны буенча һәм булу урыны буенча Россия Федерациясе гражданнын теркәп исәпкә алу органнары тарафыннан, ә Федераль законда, башка федераль законда, әлеге Законда каралган очрактарда – шуңа вәкаләтле башка органнар, оешмалар һәм вазыйфаи затлар тарафыннан билгеләнә. Россия Федерациясе гражданын билгеле бер референдум участогында референдумда катнашучылар исемлегенә кертү өлеге Законның 50 статьясындагы 15 пункты нигезендә гамәлгә ашырыла.”;

б) 4 пунктны үз көчен югалткан дип танырга;

в) 14 пунктта:

бишенче жөмлөдә “, шулай ук референдумда катнашучыга бүтән участка тавыш бирү таныклыгы бирелгән очракта гына” сүзләрән төшереп калдырырга;

жиденче жөмлөдә “, ә бүтән участка тавыш бирү таныклыгы бирелгөндә – бүтән участка тавыш бирү таныклыгы биргән комиссия әгъзасының имзасы” сүзләрән төшереп калдырырга;

г) 15 пунктны түбөндөгө редакциядә бөян итәргә:

“15. Тавыш бирү көнендө хастаханәдә яисә шикләнелүчеләрне һәм гаепләнүчеләрне сак астында тоту урыннарында булырга тиешле референдумда катнашучылар, шулай ук хәрби часть урнашкан урыннан читтәге хәрби хезмәткәрләргә караган референдумда катнашучылар, тавыш бирү көненә кадәрге көннең жирле вакыт буенча 14 сәгатеннән дә соңга калмыйча, участок комиссиясенә тапшырылган шәхсән язылган гаризасы нигезендә аларның вакытлыча булу урыны буенча референдум участогында референдумда катнашучылар исемлегенә кертелергә мөмкин. Референдумда катнашучыны аның вакытлыча булу урыны буенча референдум участогында катнашучылар исемлегенә кертү турында мәгълүмат әлеге референдумда катнашучының яшәү урыны буенча референдумда катнашучылар исемлегенә кертелгән референдум участогының участок комиссиясенә, шул исәптән “Сайлаулар” ДАС кулланып, тапшырыла. Участок комиссиясе референдумда катнашучылар исемлегенә тиешле юлында, референдум участогының номерын күрсәтеп, “__ номерлы референдум участогында референдумда катнашучылар исемлегенә кертелде“ дигән тамга куя.”;

8) 37 статьяның 3 пункттында “референдум үткөрү буенча” сүзләрен төшереп калдырырга;

9) 40 статьяның 3 пункттында “әлеге материалларны әзерләгән һәм аларга заказ биргән оешманың (затның) урнашкан урыны турында (яшәү урынының адресы турында) белешмәләр” сүзләрен “әлеге материалларны әзерләгән һәм аларга заказ биргән юридик затның, индивидуаль эшкуарның адресы (физик затның яшәү урыны адресы) турында белешмәләр” сүзләренә алмаштырырга;

10) 43 статьяның 9 пункттында “бүтән участка тавыш бирү таныклыкларын,” сүзләрен төшереп калдырырга;

11) 44 статьяның 2 пункттыдагы “а” пунктчасында “референдум уздыру буенча” сүзләрен төшереп калдырырга;

12) 47¹ статьяны үз көчен югалткан дип танырга;

13) 49 статьяның 9 пункттында:

“(шул исәптән вакытыннан алда тавыш бирергә)” сүзләрен төшереп калдырырга;

түбәндәге эчтәлекле яңа өченче жөмлә өстәргә: “Үзенең килеп тору урыны буенча референдумда катнашучылар исемлегенә кертү турында әлеге Законның 50 статьясындагы 15 пункттында билгеләнгән тәртиптә гариза биргән референдумда катнашучылар күпләп көтелгән референдум участогында, шулай ук 500 дән ким референдумда катнашучы теркәлгән һәм бюллетеньнәрне эшкөртүнең программа-техник комплекслары кулланыла торган референдум участогында бюллетеньнәрнең исәбе тиешле комиссия карары белән арттырылырга мөмкин.”;

14) 50 статьяда:

а) 2 пунктта “вакытыннан алда һәм” сүзләрен төшереп калдырырга;

б) 3 пунктта “, әлеге референдум участогында референдумда катнашучылар исемлегенә кертелгән референдумда катнашучыларның саны турында, башка референдум участогында үзенә килеп торы урыны буенча референдумда катнашучылар исемлегенә кертү турында гариза бирелү сәбәпле референдумда катнашучылар исемлегеннән төшереп калдырылган референдумда катнашучыларның саны хақында, шулай ук шул референдум участогында үзенә килеп торы урыны буенча референдумда катнашучылар исемлегенә кертү турында гариза биргән референдумда катнашучыларның саны турында мәгълүмат бирә” сүзләрен өстәргә;

в) 5 пунктта “, әгәр референдумда катнашучы бүтән участокта тавыш бирү таныклыгы буенча тавыш бирсә, – шулай ук бүтән участокта тавыш бирү таныклыгы күрсәтелә” сүзләрен төшереп калдырырга;

г) 6 пунктта дүртенче жөмләнә төшереп калдырырга;

д) 10 пунктта “референдум үткәрү буенча” сүзләрен төшереп калдырырга;

е) 12 пунктта “һәм мондый хокук бозу факты суд тәртибендә билгеләнсә” сүзләрен төшереп калдырырга, түбәндәге эчтәлеккә яна икенче жөмлә өстәргә: “Участок комиссиясе әгъзасын әлеге комиссия эшендә катнашудан читләштерү, күзәтүченә яисә башка затны тавыш бирү бүлмәсеннән чыгару турында карар участок комиссиясенә урнашу урыны буенча суд тарафыннан кабул ителә.”;

ж) түбәндәге эчтәлеккә 15 пункт өстәргә:

“15. Референдум үткәрелгәндә тавыш бирү көнендә үзенә яшәү урыныннан читтә булачак тиешле референдумда катнашучы Федераль закон нигезендә Россия Федерациясе Үзәк сайлау комиссиясе билгеләгән тәртиптә референдум комиссиясенә үзенә килеп торы урыны буенча референдумда катнашучылар исемлегенә кертү турында гариза (алга таба әлеге пунктта – гариза) бирергә хокуклы. Гариза референдумда катнашучы тарафыннан бары тик шәхсән үзә паспортын (паспортны алмаштыру чорында – вакытлыча шәхес таныклыгын) күрсәткәч кенә бирелә ала. Гариза биргән референдумда катнашучы үзенә яшәү урыны буенча референдумда катнашучылар исемлегеннән төшереп калдырыла. Гариза биргән референдумда катнашучы үзенә килеп торы урыны буенча референдумда катнашучылар исемлегенә бары тик бер референдум участогында гына кертелә ала. Гариза биргән һәм тавыш бирү көнендә үзенә яшәү урыны буенча референдум участогына килгән референдумда катнашучы референдумда катнашучылар исемлегенә бары тик участок комиссиясе карары буенча гына һәм бары тик үзә үзенә килеп торы урыны буенча референдум участогында тавыш бирмәвен күрсәтә торган факт билгеләнгәннән соң гына кертелергә мөмкин. Референдумда катнашучы үзенә яшәү урыны буенча референдумда катнашучылар исемлегенә кертелгән очракта, үзә үзенә килеп торы урыны буенча референдумда катнашучылар исемлегенә кертелгән булу хокукын югалта.”;

15) 50¹ статьяны үз көчен югалткан дип танырга;

16) 52 статьяда:

а) 2 пунктның “д” пунктчасын түбөндөгө редакциядә бөян итәргә:

“д) беркетмә юллары түбөндөгө тәртиптә:

1 юл: тавыш бирү тәмамланган мизгелгә исемлеккә кертелгән референдумда катнашучылар саны;

2 юл: участок комиссиясе тарафыннан алынган бюллетеньнәр саны;

3 юл: тавыш бирү көнөндә тавыш бирү бинасында референдумда катнашучыларга бирелгән бюллетеньнәр саны;

4 юл: тавыш бирү көнөндә тавыш бирү бинасыннан читтә тавыш биргән референдумда катнашучыларга бирелгән бюллетеньнәр саны;

5 юл: юкка чыгарылган бюллетеньнәр саны;

6 юл: тавыш бирү өчен күчерелмә әржәләрдөгә бюллетеньнәр саны;

7 юл: тавыш бирү өчен стационар әржәләрдөгә бюллетеньнәр саны;

8 юл: гамәлгә яраксыз бюллетеньнәр саны;

9 юл: гамәлгә яраклы бюллетеньнәр саны;

10 юл: юкка чыккан бюллетеньнәр саны;

11 юл: алганда исәпкә алынмаган бюллетеньнәр саны;

12 юл һәм аннан соңгы юллар: бюллетеньнәрдөгә “Әйе” һәм “Юк” (“Хуплыйм” һәм “Каршы”) позицияләре буенча референдумда катнашучылар тавышлары саны;”;

б) 2¹ пунктны үз көчен югалткан дип танырга;

в) 3 пунктта “2 һәм 2¹ пунктларында” сүзләрен “2 пунктында” сүзләренә алмаштырырга;

17) 53 статьяда:

а) 3 пунктта “7 юлына” сүзләрен “5 юлына” сүзләренә алмаштырырга;

б) 4 пунктта “(территория комиссиясе бинасында вакытыннан алда тавыш биргәннәр конвертларыннан алынган бюллетеньнәр турында күрсәткечләр күрсәтелгән санга керми)” сүзләрен төшереп калдырырга;

в) 5 пунктта:

“а” пунктчасында “территория комиссиясе һәм участок комиссиясе тарафыннан бүтән участка тавыш бирү таныклыклары бирелгән референдумда катнашучылар, шулай ук” сүзләрен төшереп калдырырга;

“в¹” – “в⁴” пунктчаларын үз көчләрен югалткан дип танырга;

г) 6 пунктны түбөндөгө редакциядә бөян итәргә:

“6. Әлеге статьяның 5 пунктында билгеләнгән күрсәткечләр кертелгәннән соң референдумда катнашучылар исемлегенә һәр битенә комиссиянең әлеге күрсәткечләренә керткән әгъзасы имза сала, аннары ул бу күрсәткечләренә кушып берләштерә, игълан итә һәм участок комиссиясенә рәисенә, рәис урынбасарына яисә секретаренә һәм тавышларны санауда катнашучы затларга хәбәр итә. Участок комиссиясенә рәисе, рәис урынбасары яисә секретаре әлеге статьяның 5 пункты нигезендә билгеләнгән күрсәткечләр суммасы буларак билгеләнүче йомгаклау күрсәткечләрен игълан итә, аларны референдумда катнашучылар исемлегенә соңгы битенә язып куя, үзенә имзасы һәм участок комиссиясе мөһере белән

таныклык. Игълан ителгән күрсәткечләр тавыш бирү йомгаклары турындагы беркетмәнең һәм аның зурайтылган рәвешенә тиешле юлларына кертелә, ә тавышларны санаганда техник чаралар кулланылган очракта – бары тик беркетмәнең зурайтылган рәвешенә түбәндәге тиешле юлларына гына кертелә:

а) 1 юлга – тавыш бирү тәмамланган мизгелгә референдумда катнашучылар исемлегенә кертелгән референдумда катнашучылар саны;

б) 3 юлга – тавыш бирү көнендә тавыш бирү бинасында тавыш биргән референдумда катнашучыларга бирелгән бюллетеньнәр саны;

в) 4 юлга – тавыш бирү көнендә тавыш бирү бинасынан читтә тавыш биргән референдумда катнашучыларга бирелгән бюллетеньнәр саны.

Шуннан соң референдумда катнашучылар исемлеге белән күзәтүчеләр һәм әлеге Законның 22 статьясындагы 3 пункттың күрсәтелгән башка затлар танышырга хокуклы, ә участок комиссиясенә киңәш бирү тавышы хокукына ия әгъзалары башкарылган санауның дәрәжәлегенә инанырга хокуклы.”;

д) 12 пунктта “8 юлына” сүзләрен “6 юлына” сүзләренә алмаштырырга;

е) 14¹ пунктны үз көчен югалткан дип танырга;

ж) 15 пунктта “һәм әлеге Законның 50¹ статьясындагы 14 пункты” сүзләрен төшереп калдырырга, “10 юлына” сүзләрен “8 юлына” сүзләренә алмаштырырга;

з) 16 пунктта “14 юлына” сүзләрен “12 юлына” сүзләренә алмаштырырга;

и) 17 пунктта “11 юлына” сүзләрен “9 юлына” сүзләренә алмаштырырга;

к) 18 пунктта “9 юлына” сүзләрен “7 юлына” сүзләренә алмаштырырга;

л) 20 пунктта “(әлеге статьяның 6 пункты нигезендә тикшерелә торган контроль чагыштырмадан тыш)” сүзләрен төшереп калдырырга, “12 һәм 13 юлларына” сүзләрен “10 һәм 11 юлларына” сүзләренә алмаштырырга, “12 һәм 13 юлларында” сүзләрен “10 һәм 11 юлларында” сүзләренә алмаштырырга;

м) 21 пунктта “төргәкләнгән бүтән участокта тавыш бирү таныклыклары,” һәм “, барлык төргәкләнгән бүтән участокта тавыш бирү таныклыкларының гомуми саны” сүзләрен төшереп калдырырга;

н) 22 пунктта:

“в” пунктчасында “1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 юлларына” сүзләрен “1, 2, 3, 4, 5 юлларына” сүзләренә алмаштырырга;

“г” пунктчасында “8, 9, 10, 11, 14 юлларына” сүзләрен “6, 7, 8, 9, 12 юлларына” сүзләренә алмаштырырга;

“д” пунктчасында “12 һәм 13 юлларына” сүзләрен “10 һәм 11 юлларына” сүзләренә алмаштырырга;

“е” пунктчасын үз көчен югалткан дип танырга;

о) 23 пунктта “10, 11, 14 һәм аннан соңгы юллары” сүзләрен “8, 9, 12 һәм аннан соңгы юллары” сүзләренә алмаштырырга;

п) 30 пунктта:

беренче абзацка түбәндәге эчтәлекле яңа икенче жөмлө өстәргә: “Төрле дәрәжәдәге сайлауларда һәм (яисә) референдумнарда тавыш бирү көннәре берләштерелгән очракта тавышларны санауның техник чараларыннан яисә электрон

тавыш бирү комплексларыннан файдалану барлык дәрәжәдәге бөтен сайлауларда һәм (яисә) референдумнарда тавышларны санаганда мәжбүри.”;

икенче абзацка түбәндәге эчтәлекле яңа икенче жөмлө өстәргә: “Төрле дәрәжәдәге сайлауларда һәм (яисә) референдумнарда тавыш бирү көннәре берләштерелгән очракта, тавышларны контроль санауны үткөрү тәртибен, үткәрелә торган сайлауларның, референдумның дәрәжәсенә карап, Россия Федерациясә Үзәк сайлау комиссиясә йә Татарстан Республикасы Үзәк сайлау комиссиясә билгели.”;

өчүнче абзацта “10, 11, 14 һәм аннан соңгы юлларында” сүзләрен “8, 9, 12 һәм аннан соңгы юлларында” сүзләренә алмаштырырга;

дүртенче абзацта “10, 11, 14 һәм аннан соңгы юлларына” сүзләрен “8, 9, 12 һәм аннан соңгы юлларына” сүзләренә алмаштырырга;

р) 32 пунктны түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

“32. Участок комиссиясенә тавыш бирү йомгаклары турындагы беркетмәсендәге күрсәткечләр, шул исәптән тавышларны санауның техник чараларыннан яисә электрон тавыш бирү комплексларыннан файдаланып алынганнары, тиешле жиһаз булганда, “Сайлаулар” ДАС файдаланып, югарырак комиссиягә тапшырыла.”;

с) 35 пунктта “беркетмәнең 1 – 13 юлларында” сүзләрен “беркетмәнең 1 – 11 юлларында” сүзләренә алмаштырырга, “беркетмәнең 1 – 13 юлларына” сүзләрен “беркетмәнең 1 – 11 юлларына” сүзләренә алмаштырырга, “14 юлына” сүзләрен “12 юлына” сүзләренә алмаштырырга;

18) 54 статьяда:

а) 3 пунктның икенче жөмләсен төшереп калдырырга;

б) 8 пунктта “1 – 13 юлларына (әгәр законда бүтән участка тавыш бирү таныклыклары буенча тавыш бирү каралган булса, 11а – 11е юлларына)” сүзләрен “1 – 11 юлларына” сүзләренә алмаштырырга, “14 юлына” сүзләрен “12 юлына” сүзләренә алмаштырырга;

19) 55 статьяда:

а) 1 пунктның жиденче һәм сигезенче абзацларын төшереп калдырырга;

б) 4 пунктта “, бүтән участка тавыш бирү таныклыкларын” сүзләрен төшереп калдырырга;

20) 2 нче кушымтаны түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

“2 нче кушымта

**ТАВЫШ БИРҮ ЙОМГАКЛАРЫ ТУРЫНДАГЫ БЕРКЕТМӘГӘ
КЕРТЕЛГӘН КҮРСӘТКЕЧЛӘРНЕҢ КОНТРОЛЬ НИСБӘТЕ
(САННАР БЕЛӘН БЕРКЕТМӘНЕҢ ӘЛЕГЕ ЗАКОННЫҢ 52 СТАТЬЯСЫ
НИГЕЗЕНДӘ НОМЕР СУГЫЛГАН ЮЛЛАРЫ БИЛГЕЛӘНДЕ)**

- 1) 1 күбрәк яисә тигез 3 + 4;
- 2) 2 тигез 3 + 4 + 5 + 10 – 11;
- 3) 6 + 7 тигез 8 + 9;
- 4) 9 тигез 12 + беркетмәнең аннан соңгы бөтен юллары.”.

3 статья

“Жирле референдум турында” 2004 елның 24 мартындагы 23-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законына (Татарстан Дәүләт Советы Жыелма басмасы, 2004, № 3 (II өлеш); 2005, № 3 (I өлеш); 2008, № 5 (II өлеш); 2010, № 10 (II өлеш); 2011, № 8, № 12; 2013, № 10; 2014, № 5; 2015, № 5; 2016, № 6 (I өлеш) түбәндәге үзгәрешләрне кертергә:

1) 14 статьяда:

а) 7 пунктны түбәндәге редакциядә бөян итәргә:

“7. Референдумда катнашучы имза кәгазендә үз имзасын куя һәм аны кую датасын күрсәтә, шулай ук үзенә фамилиясен, исемен, атасының исемен, туган елын (тавыш бирү көненә 18 яшендә булса, өстәмә рәвештә туган числосын һәм аен), яшәү урыны адресын, паспортының яисә граждан паспортын алмаштыручы документының сериясен, номерын күрсәтә. Яшәү урыны адресында “Россия Федерациясе гражданның сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында” Федераль законның 2 статьясындагы 5 пунктчасында билгеләнгән реквизитларның кайберләре (Россия Федерациясе субъекты, район, шәһәр, башка торак пункт, урам исеме, йорт һәм фатир номеры), әгәр аларны күрсәтмәү, референдумда катнашучының яшәү урынының чынбарлыктагы үзенчәлекләрен исәпкә алып, бер мәгънәдә генә аңлауга комачаулык тудырмаса, күрсәтелмәскә мөмкин. Имза кәгазендә үзенә имзасын куя торган һәм аны кую датасын күрсәтә торган референдумда катнашучы турында белешмәләр референдумда катнашучы үтенечә буенча имза кәгазенә референдум үткөрү инициативасын хуплап имзалар жыючы зат тарафыннан кертеләргә мөмкин. Әлегә белешмәләр бары тик кулдан гына языла, карандаш кулланылмый. Имзасын һәм аны кую датасын референдумда катнашучы шәхсән үз кулы белән яза. Әгәр референдумда катнашучы инвалид булса һәм шул сәбәпле имза кәгазенә үз мөстәкыйль имзасын куя алмаса һәм аны кую датасын яза алмаса, ул бу гамәлләрне башкару өчен комиссия әгъзасы, инициатив төркемнең вәкилләккә вәкиле булмаган башка референдумда катнашучының ярдәменнән файдаланырга хокуклы. Бу очракта референдумда катнашучыга ярдәм итүче затның фамилиясе, исеме, атасының исеме, паспортының яисә граждан паспортын алмаштыручы документның сериясе һәм номеры имза куела торган графада күрсәтелгән булырга тиеш. Референдумда катнашучы, референдум үткөрү буенча бер үк инициативаны хуплап, бер генә мәртәбә имза куярга хокуклы.”;

б) 8 пунктка түбәндәге эчтәлеккә жөмлә өстәргә: “Яшәү урыны адресында “Россия Федерациясе гражданның сайлау хокукларының һәм референдумда

катнашу хокукының төп гарантияләре турында” Федераль законның 2 статьясындагы 5 пунктчасында билгеләнгән реквизитларның кайберләре (Россия Федерациясе субъекты, район, шәһәр, башка торак пункт, урам исеме, йорт һәм фатир номеры), әгәр аларны күрсәтмәү, референдумда катнашучыларның имзаларын жыючы затның яшәү урынының чынбарлыктагы үзенчәлекләрен исәпкә алып, бер мәгънәдә генә аңлауга комачаулык тудырмаса, күрсәтелмәскә мөмкин.”;

в) 8¹ пунктта “референдум уздыру буенча” сүzlәрен төшереп калдырырга;

г) 9 пунктта “референдум уздыру буенча” сүzlәрен төшереп калдырырга;

2) 15 статьяның 8 пунктсындагы “з” пунктчасында “референдум уздыру буенча” сүzlәрен төшереп калдырырга;

3) 19 статьяда:

а) түбәндәге эчтәлекле 11¹ пункт өстәргә:

“11¹. Референдумда катнашучы инвалидларның, кресло-коляскаларда йөрүче һәм сукырларны йөртә торган эtlәрдән файдаланучы инвалидларны да кертеп, референдумда катнашучыларның тиешле территориядәге исәбе турында инвалидлык төркемнәре буенча һәм организмның күрү (сукырлар, начар күрүчеләр), ишетү (ишетмәүчеләр), терәк-хәрәкәт аппараты (аяк-кул функцияләре нык бозылган затлар) функцияләре көчле бозылу буенча белешмәләр “Россия Федерациясе гражданның сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында” Федераль закон нигезендә Россия Федерациясе Пенсия фонды тарафыннан федераль инвалидлар реестры белешмәләре нигезендә тиешле ай эчендә һәр елның 1 гыйнварына һәм 1 июленә торышы буенча түбәндәгеләргә тапшырыла:

а) Татарстан Республикасы буенча – Россия Федерациясе Үзәк сайлау комиссиясенә;

б) Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләре буенча – Татарстан Республикасы Үзәк сайлау комиссиясенә.”;

б) түбәндәге эчтәлекле 11² пункт өстәргә:

“11². Татарстан Республикасы башкарма хакимиятенә инвалидларны социаль яклау һәм аларга социаль ярдәм өлкәсендәге органы “Россия Федерациясе гражданның сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында” Федераль закон нигезендә референдум комиссияләренә, организм функцияләренә көчле бозылуын исәпкә алып, инвалид булган Россия Федерациясе гражданның референдумда катнашу хокукын тәэмин итү эшендә, шулай ук алар арасында төзелә торган килешү нигезендә әлеге гражданның кирәкле ярдәм күрсәтүдә булышырга тиеш.”;

4) 24 статьяның 4 пунктсындагы беренче жөмләсен түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

“Референдум уздырганда күзәтүченә инициатив төркем, референдум дәрәжәсенә туры килә торган дәрәжәдә яисә югарырак дәрәжәдә төзелергә һәм теркәлгә тиешле ижтимагый берләшмә билгеләп куя ала.”;

5) 27 статьяда:

а) 4 пунктны түбәндәге редакциядә бөян итәргә:

“4. Референдумның конкрет участогында Россия Федерациясе гражданын референдумда катнашучылар исемлегенә кертү өчен аның яшәү урынының шушы участок территориясендә булу факты, ә “Россия Федерациясе гражданның сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында” Федераль законда, башка федераль законда, әлеге Законда каралган очракларда – гражданның әлеге участок территориясендә булу (вакытлыча булу) факты (гражданның референдумда катнашу хокукы булганда) йә гражданның бүтән участка тавыш бирү таныклыгы булуы нигез булып тора. Гражданның яшәү йә булу (вакытлыча булу) урынының референдумның аерым бер участогы территориясендә булу факты Россия Федерациясе законнары нигезендә Россия Федерациясе гражданның сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында” Федераль законда, башка федераль законда, әлеге Законда каралган очракларда – шуны эшләргә вәкаләтле органнар, оешмалар һәм вазыйфай затлар тарафыннан билгеләнә.”;

б) 16 пунктны түбәндәге редакциядә бөян итәргә:

“16. Вакытлыча булу урыннарындагы, өзлексез циклда эшләүче предприятиеләрдә һәм эш (смена) дәвамлылыгын киметү мөмкин булмаган аерым төр эшләрдә эшләүче референдумда катнашучылар, шулай ук хәрби часть урнашкан урыннан читтәге хәрби хезмәткәрләр арасынан булган референдумда катнашучылар, участок комиссиясе карары белән, тавыш бирү көненә кадәр өч көннән дә соңга калмыйча участок комиссиясенә шәхсән бирелгән язмача гаризалары нигезендә аларның вакытлыча булу урыны буенча референдум участогында референдумда катнашучылар исемлегенә кертеләргә мөмкин. Референдумда катнашучыны аның вакытлыча булу урыны буенча референдум участогында референдумда катнашучылар исемлегенә кертү турында мәгълүмат, шул исәптән “Сайлаулар” ДАС кулланып, әлеге референдумда катнашучының яшәү урыны буенча референдумда катнашучылар исемлегенә кертелгән референдум участогының участок комиссиясенә тапшырыла. Участок комиссиясе референдумда катнашучылар исемлегенә тиешле юлында, референдум участогының номерын күрсәтеп, “__ номерлы референдум участогында референдумда катнашучылар исемлегенә кертелде” дигән тамга куя.”;

б) 39 статьяның 3 пунктында “референдум үткөрү буенча” сүзләрен төшереп калдырырга;

7) 42 статьяның 3 пунктында “әлеге материалларны әзерләгән һәм аларга заказ биргән оешманың (затның) урнашкан урыны турында (яшәү урынының адресы турында) белешмәләр” сүзләрен “әлеге материалларны әзерләгән һәм аларга заказ

биргән юридик затның, индивидуаль эшкуарның адресы (физик затның яшәү урыны адресы) турында белешмәләр” сүзләренә алмаштырырга;

8) 45 статьяның 1 пунктына түбәндәге эчтәлеккә яңа икенче жөмлө өстәргә: “Күрсәтелгән чыгымнарны финанслау тиешле бюджет чыгымнарын бүлү турында расланган бюджет язмасы нигезендә, ләкин референдумны билгеләү турында карар рәсми басылып чыккан (басылган) көннән алып ун көннән дә соңга калмыйча гамәлгә ашырыла.”;

9) 46 статьяның 2 пунктчындагы “а” пунктчысында “референдум уздыру буенча” сүзләрен төшереп калдырырга;

10) 49¹ статьяның 7 пунктчында “стационар дөвалау-профилактикалау учреждениесе администрациясе (әгәр референдумда катнашучы шул учреждениедә дөвалана торган булса)” сүзләреннән соң “ – халыкны социаль яклау органы житәкчесе тарафыннан (әгәр референдумда катнашучы инвалид булса),” сүзләрен өстәргә;

11) 51 статьяның 8 пунктына түбәндәге эчтәлеккә яңа бишенче жөмлө өстәргә: “Бүтән участка тавыш бирү таныклыклары булган референдумда катнашучылар күпләп көтелә торган референдум участогында, шулай ук референдумда катнашучылар 500 дән ким теркәлгән һәм бюллетеньнәрне эшкәртүнең программа-техник комплекслары кулланыла торган референдум участогында бюллетеньнәрнең саны тиешле комиссия карары белән арттырылырга мөмкин.”;

12) 52 статьяда:

а) 10 пунктта “референдум үткөрү буенча” сүзләрен төшереп калдырырга;

б) 12 пунктта “һәм мондый хокук бозу факты суд тәртибендә билгеләнсә,” сүзләрен төшереп калдырырга, түбәндәге эчтәлеккә яңа икенче жөмлө өстәргә: “Участок комиссиясе әгъзасын әлегә комиссия эшендә катнашудан читләштерү, күзәтүченә яисә башка затны тавыш бирү бүлмәсеннән чыгару турында карар участок комиссиясенә урнашу урыны буенча суд тарафыннан кабул ителә.”.

13) 55 статьяда:

а) 30 пунктны түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

“30. “Россия Федерациясе гражданның сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында” Федераль закон нигезендә участок комиссияләре референдумда тавыш биргәндә Россия Федерациясенә Үзәк сайлау комиссиясе карары буенча яисә аның йөкләмәсе нигезендә Татарстан Республикасы Үзәк сайлау комиссиясе карары буенча тавыш бирүнең стационар әржәләре урынына тавышларны санауның техник чараларыннан яисә электрон тавыш бирү комплексларыннан файдаланалар. Төрле дәрәжәдәге сайлауларда һәм (яисә) референдумнарда тавыш бирү көннәре берләштерелгән очракта барлык дәрәжәдәге бөтен сайлауларда һәм (яисә) референдумнарда

тавышларны санаганда тавышларны санауның техник чараларыннан, электрон тавыш бирү комплексларыннан файдалану мәжбүри. Тавышларны санауның техник чаралары һәм электрон тавыш бирү комплекслары файдаланыла торган референдум участоклары исемлеген Россия Федерациясе Үзәк сайлау комиссиясе яисә аның йөкләмәсе нигезендә Татарстан Республикасы Үзәк сайлау комиссиясе билгели.

Тавышларны санауның техник чараларыннан файдаланганда, участок комиссиясе тарафыннан тавышларны санау өлеге статьяның 22 пункты нигезендә башкарыла. Бер территорияль комиссия эшли торган территория чикләрендә мондый техник чаралар файдаланылган, жирәбә салып билгеләнә торган референдум участокларының кимендә 5 процентында (әмма кимендә өч референдум участогында) референдумда катнашучыларның тавышларын контроль санауны (тавышларны кулдан санау) турыдан-туры участок комиссияләренә хәлиткәч тавыш бирү хокукына ия әгъзалары башкара. Бу очракта жирәбә салу тавыш бирү вакыты тәмамланганнан соң ярты сәгать эчендә югарырак комиссия тарафыннан үткәрелә, ә жирәбә салу нәтижәләре кичекмәстән һәр участок комиссиясенә хәбәр ителә. Төрле дәрәжәдәге сайлауларда һәм (яисә) референдумнарда тавыш бирү көннәре берләштерелгән очракта тавышларны контроль санауны үткөрү тәртибен, үткәрелә торган сайлауларның, референдумның дәрәжәсенә карап, Россия Федерациясе Үзәк сайлау комиссиясе яисә Татарстан Республикасы Үзәк сайлау комиссиясе билгели.

Тавышларны контроль (кулдан) санау үткәрелү ихтималы турында тавышларны санауның техник чаралары файдаланылган референдум участогында тавыш бирүнең нәтижәләрен чыгарганда булган барлык затларга да хәбәр ителергә тиеш. Тавышларны кулдан санау күзәтүчеләр, өлеге Законның 24 статьясындагы 3 пунктында санап кителгән башка затлар булганда башкарыла. Жирәбә салып билгеләнгән референдум участокларында тавышларны кулдан санау өлеге статьяның 8 – 11, 13, 14, 15 – 17, 19 – 21 пунктларында билгеләнгән тәртиптә башкарыла. Тавышларны кулдан санау нәтижәләре буенча йә тавыш бирү нәтижәләре турында яңа беркетмә төзелә (тавышларны кулдан санау күрсәткечләре белән тавышларны санауның техник чараларыннан файдаланып алынган күрсәткечләр арасындагы аерманың (тавышларны кулдан санау күрсәткечләре белән тавышларны санауның техник чараларыннан файдаланып алынган күрсәткечләр арасындагы аерманы күбрәк сандагы тавышларга бүлеп билгеләнә) бер проценттан күбрәк, әмма кимендә өч берәмлек булуы, тавыш бирү нәтижәләре турында участок комиссиясе беркетмәсенә 10, 11, 14 нче юлларында һәм алардан соңгы юлларында берәр генә булса да булуы ачыкланса), аңа “Кабат” дигән тамга куела һәм ул участок комиссиясенә тавыш бирү нәтижәләре турында беренчел беркетмәсе белән бергә югарырак комиссиягә жибәрелә яки тавышларны кабат санау барышында алынган күрсәткечләрнең беренчел күрсәткечләр белән туры килүе турында акт төзелә, ул участок комиссиясенә тавыш бирү нәтижәләре турында беркетмәсе белән бергә югарырак комиссиягә жибәрелә. Тавышларны контроль (кулдан) санау үткөрү өчен жирәбә салып билгеләнгән референдум участогының участок комиссиясе рәисе тавышларны контроль (кулдан) санау

нәтижеләре билгеләнгәннән соң ук алынган нәтижеләр турында югарырак комиссиягә хәбәр итә.

Тавышларны контроль (кулдан) санау үткөрү өчен референдум участокларын жирәбә салып билгеләгән югарырак комиссия күрсәтелгән референдум участокларының участок комиссияләре рәисләреннән тавышларны контроль (кулдан) санау нәтижеләре турында белешмәләр алганнан соң кичекмәстән тиешле карар кабул итә, шул исәптән, әгәр тавышларны контроль санау нәтижәсендә жирәбә салып билгеләнгән референдум участокларының берсендә генә булса да тавышларны санауның техник чараларыннан файдаланганда һәм тавышларны кулдан санаганда алынган күрсәткечләрнең беркетмәнең 10, 11, 14 нче юлларында һәм алардан соңгы юлларында туры килмәве сәбәпле тавыш бирү нәтижеләре турында беркетмә кабат төзелсә, тавышларны кулдан санау үткәрелмәгән һәм тиешле территориядә урнашкан барлык референдум участокларында тавышларны кулдан санауны үткөрү турында карар кабул итә.

Тавышларны санауның техник чаралары файдаланылган референдум участокларының участок комиссияләре, тавышларны кулдан санаганда тавыш бирү нәтижеләре билгеләнгәннән соң һәм тавыш бирү нәтижеләре турында кабат төзелгән беркетмәләр йә күрсәткечләрнең туры килүе турында актлар әлеге статьяның 28 пунктында каралган тәртиптә имзаланганнан соң, беркетмәләре югарырак комиссиягә жиһәрәләр.”;

б) түбәндәге эчтәлекле 30¹ өләш өстәргә:

“30¹. Тавышларны санауның техник чаралары файдаланылганда тавышларны санау күрсәткечләрен, тавыш биргән референдумда катнашучыларның гомуми саны турындагы мәгълүматлардан тыш, референдум участогында тавыш бирү төгәлләнгәнче фаш итү тыела.”;

в) түбәндәге эчтәлекле 30² өләш өстәргә:

“30². Участок комиссиясенең тавыш бирү нәтижеләре турында беркетмәсендәге күрсәткечләр, шул исәптән тавышларны санауның техник чараларыннан, электрон тавыш бирү комплексларыннан файдаланып алынганнары, тиешле жайланма булганда, югарырак комиссиягә “Сайлаулар” ДАС файдаланып тапшырыла.”.

4 статья

“Татарстан Республикасы Президентын чакыртып алу тәртибе турында” 2012 елның 25 декабрәндәге 92-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законына (Татарстан Дәүләт Советы Жыелма басмасы, 2012, № 12 (II өләш); 2014, № 5; 2015, № 5; 2016, № 6 (I өләш) түбәндәге үзгәрешләре кертәргә:

1) 10 статьяда:

а) 7 өләшне түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

“7. Сайлаучы имза кәгазендә үз имзасын куя һәм аны кую датасын күрсәтә, шулай ук үзенең фамилиясен, исемен, атасының исемен, туган елын (18 яшендә булса, өстәмә рәвештә туган числосын һәм аен), яшәү урыны адресын, паспортының яисә

граждан паспортын алмаштыручы документының сериясен, номерын күрсәтә. Яшәү урыны адресында “Россия Федерациясе гражданның сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында” Федераль законның 2 статьясындагы 5 пунктчасында билгеләнгән реквизитларның кайберләре (Россия Федерациясе субъекты, район, шәһәр, башка торак пункт, урам исеме, йорт һәм фатир номеры), әгәр аларны күрсәтмәү, сайлаучының яшәү урынының чынбарлыктагы үзенчәлекләрен исәпкә алып, бер мәгънәдә генә аңлауга комачаулык тудырмаса, күрсәтелмәскә мөмкин. Имза кәгазидә үзенә имзасын куя торган һәм аны куя датасын күрсәтә торган сайлаучы турындагы белешмәләр сайлаучы үтенечә буенча имза кәгазидә имзалар жыючы зат тарафыннан кертелгән мөмкин. Әлеге белешмәләр бары тик кулдан гына языла, бу чакта карандаш кулланылу рәхсәт ителми. Имзасын һәм аны куя датасын сайлаучы шәхсән үз кулы белән куя. Әгәр сайлаучы инвалид булса һәм шул сәбәпле имза кәгазидә мөстәкыйль үз имзасын куя алмаса һәм аны куя датасын яза алмаса, ул бу гамәлләрне башкару өчен комиссия әгъзасы, инициатив төркемнең вәкилләре вәкиле булмаган башка сайлаучының ярдәменнән файдаланырга хокуклы. Бу очракта сайлаучыга ярдәм итүче затның фамилиясе, исеме, атасының исеме, паспортының яисә граждан паспортын алмаштыручы документның сериясе һәм номеры имза куела торган графта күрсәтелгән булырга тиеш. Сайлаучы, чакыртып алу буенча тавыш бирүне үткөрү буенча бер үк инициативаны хуплап, бер генә мәртәбә имза куярга хокуклы.”;

б) 8 өлешкә түбәндәге эчтәлеккә жөмлә өстәргә: “Яшәү урыны адресында “Россия Федерациясе гражданның сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында” Федераль законның 2 статьясындагы 5 пунктчасында билгеләнгән реквизитларның кайберләре (Россия Федерациясе субъекты, район, шәһәр, башка торак пункт, урам исеме, йорт һәм фатир номеры), әгәр аларны күрсәтмәү, имзалар жыючы затның яшәү урынының чынбарлыктагы үзенчәлекләрен исәпкә алып, бер мәгънәдә генә аңлауга комачаулык тудырмаса, күрсәтелмәскә мөмкин.”;

2) 18 статьяның 5¹ пунктын үз көчен югалткан дип танырга;

3) 20 статьяда:

а) 5¹ пунктны үз көчен югалткан дип танырга;

б) 6 пунктны түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

“б) тавыш бирү көнендә участка тавыш бирүне оештыра;”;

4) 22 статьяда:

а) 1 өлештә “бүтән участка тавыш бирү таныклыклары,” сүzlәрен төшереп калдырырга;

б) 3 өлештә “, шулай ук вакытыннан алда тавыш бирү көннәрендә” сүzlәрен төшереп калдырырга;

в) 8 өлештә “алар вакытыннан алда тавыш бирүне уздырганда,” сүzlәрен төшереп калдырырга;

г) 10 өлешнең беренче жөмлөсөн түбөндөгө редакциядә бәян итәргә: “Күзәтүчене инициатив төркем, чакыртып алу буенча тавыш бирүдә катнашучыларның һәрбер бүтән төркеме, республика дәрәжәсендә яисә федераль дәрәжәдә төзелгән һәм теркәлгән ижтимагый берләшмә билгеләп куя ала.”;

д) 11¹ өлештә “(вакытыннан алда тавыш бирү)” сүzlәрен төшереп калдырырга;

е) 13 өлештә “(вакытыннан алда тавыш бирү)” сүzlәрен төшереп калдырырга;

ж) 14 өлештә:

1 пунктта “бүтән участка тавыш бирү таныклыклары бирү реестры, комиссиядәгә бүтән участка тавыш бирү таныклыклары,” сүzlәрен төшереп калдырырга;

2 пунктта “, шулай ук вакытыннан алда тавыш бирү көннөрөндә” сүzlәрен төшереп калдырырга;

з) 16¹ өлештә “, вакытыннан алда тавыш бирү көннөрөндә” сүzlәрен төшереп калдырырга;

и) 16² өлештә “(вакытыннан алда тавыш бирү)” сүzlәрен төшереп калдырырга;

5) 25 статьяда:

а) 3 өлешне түбөндөгө редакциядә бәян итәргә:

“3. Чакыртып алу буенча тавыш бирүнең конкрет участогында Россия Федерациясе гражданын чакыртып алу буенча тавыш бирүдә катнашучылар исемлегенә кертү өчен аның яшәү урынының әлеге участок территориясендә булу факты, ә “Россия Федерациясе гражданның сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында” Федераль законда, башка федераль законда әлеге Законда каралган очрактарда – гражданның әлеге участок территориясендә булу (вакытлыча булу, килеп тору) факты (гражданның чакыртып алу буенча тавыш бирүдә катнашу хокукы булганда) нигез булып тора. Гражданның яшәү йә булу (вакытлыча булу) урынының чакыртып алу буенча тавыш бирүнең аерым бер участогы территориясендә булу факты Россия Федерациясе законнары нигезендә Россия Федерациясе чикләрендә яшәү урыны буенча һәм булу урыны буенча Россия Федерациясе гражданнын теркәп исәпкә алу органнары, ә “Россия Федерациясе гражданның сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында” Федераль законда, башка федераль законда, әлеге Законда каралган очрактарда – шуңа вәкаләтле органнар, оешмалар һәм вазыйфай затлар тарафыннан билгеләнә. Россия Федерациясе гражданын чакыртып алу буенча тавыш бирү өчен билгеле бер участок территориясендә аны килеп тору урыны буенча чакыртып алу буенча тавыш бирүдә катнашучылар исемлегенә кертү әлеге Законның 46 статьясындагы 15 өлеш нигезендә башкарыла.”;

б) 14 өлештә:

бишенче жөмлөдә “, шулай ук чакыртып алу буенча тавыш бирүдә катнашучыга бүтән участка тавыш бирү таныклыгы бирелгән очракта” сүzlәрен төшереп калдырырга; “гына” сүзен “генә” сүзенә алмаштырырга;

жиденче жөмлөдө “, ә бүтөн участка тавыш бирү таныклығы бирелгөндө – бүтөн участка тавыш бирү таныклығын биргән комиссия әгъзасының имзасы” сүзлөрөн төшереп калдырырга;

в) 15 өлөшнө түбөндөгө редакциядө бөян итәргә:

“15. Тавыш бирү көнөндө хастаханәлөрдө, шик астындагыларны һәм гаепләнүчеләрне сак астында тоту урыннарында булган чакыртып алу буенча тавыш бирүдө катнашучылар, шулай ук хәрби часть урнашкан урыннан читтөгө хәрби хезмәткәрләр арасынан булган чакыртып алу буенча тавыш бирүдө катнашучылар, тавыш бирү көнөнә кадәрге көннең жирле вакыт белән 14 сәгатеннән дә соңга калмыйча, участок комиссиясенә шәхсән бирелгән язма гаризалары нигезендә аларның вакытлыча булу урыны буенча чакыртып алу буенча тавыш бирү участогында участок комиссиясе карары белән чакыртып алу буенча тавыш бирүдө катнашучылар исемлегенә кертеләргә мөмкин. Чакыртып алу буенча тавыш бирүдө катнашучыны аның вакытлыча булу урыны буенча чакыртып алу буенча тавыш бирү участогында чакыртып алу буенча тавыш бирүдө катнашучылар исемлегенә кертү турында мәгълүмат әлегә чакыртып алу буенча тавыш бирүдө катнашучының яшәү урыны буенча чакыртып алу буенча тавыш бирүдө катнашучылар исемлегенә кертелгән участок комиссиясенә, шул исәптән “Сайлаулар” ДАС кулланып тапшырыла. Участок комиссиясе чакыртып алу буенча тавыш бирүдө катнашучылар исемлегенә тиешле юлында, чакыртып алу буенча тавыш бирү участогының номерын күрсәтеп, “__ номерлы чакыртып алу буенча тавыш бирү участогында чакыртып алу буенча тавыш бирүдө катнашучылар исемлегенә кертелде” дигән тамга куя.”;

б) 37 статьяның 4 өлөшөндө “әлегә материалларны әзерләгән һәм аларга заказ биргән оешманың (затның) урнашкан урыны турында (яшәү урынының адресы турында) белешмәләр” сүзлөрөн “әлегә материалларны әзерләгән һәм аларга заказ биргән юридик затның, индивидуаль эшкуарның адресы турында белешмәләр” сүзлөрөнә алмаштырырга;

7) 39 статьяның 7 өлөшөндө “бүтөн участка тавыш бирү таныклыктары,” сүзлөрөн төшереп калдырырга;

8) 43¹ статьяны үз көчөн югалткан дип танырга;

9) 45 статьяда:

9 өлөштә:

“(шул исәптән вакытыннан алда тавыш бирү)” сүзлөрөн төшереп калдырырга;

түбөндөгө эчтәлекле яңа өченче жөмлө өстәргә: “Үзләренең килеп тору урыны буенча чакыртып алу буенча тавыш бирүдө катнашучылар исемлегенә кертү турында әлегә Законның 46 статьясындагы 15 өлөшөндө билгеләнгән тәртиптә гариза биргән чакыртып алу буенча тавыш бирүдө катнашучылар күпләп көтелгән чакыртып алу буенча тавыш бирү участогында, шулай ук чакыртып алу буенча тавыш бирүдө катнашучылар 500 дән ким теркәлгән һәм бюллетеньнәре

эшкөртүнең программа-техник комплекслары кулланыла торган чакыртып алу буенча тавыш бирү участогында бюллетеньнөрнең саны тиешле комиссия карары белән арттырылырга мөмкин.”;

10) 46 статьяда:

а) 2 өлөштө “вакытыннан алда һәм” сүзлөрөн төшереп калдырырга;

б) 3 пунктка “, әлеге чакыртып алу буенча тавыш бирү участогында чакыртып алу буенча тавыш бирүдә катнашучылар исемлегенә кертелгән чакыртып алу буенча тавыш бирүдә катнашучылар саны турында, башка чакыртып алу буенча тавыш бирү участогында үзенең килеп тору урыны буенча чакыртып алу буенча тавыш бирүдә катнашучылар исемлегенә кертү турында гариза бирү сәбәпле чакыртып алу буенча тавыш бирүдә катнашучылар исемлегеннән төшереп калдырылган чакыртып алу буенча тавыш бирүдә катнашучылар саны хакында, шулай ук әлеге чакыртып алу буенча тавыш бирү участогында үзенең килеп тору урыны буенча чакыртып алу буенча тавыш бирүдә катнашучылар исемлегенә кертү турында гариза биргән чакыртып алу буенча тавыш бирүдә катнашучылар саны турында мәгълүмат бирә” сүзлөрөн өстөргә;

в) 5 өлөштө “, әгәр чакыртып алу буенча тавыш бирүдә катнашучы бүтөн участка тавыш бирү таныклыгы буенча тавыш бирсә, шулай ук бүтөн участка тавыш бирү таныклыгын күрсәткәч” сүзлөрөн төшереп калдырырга;

г) 6 өлөштө дүртенче жөмлөнө төшереп калдырырга;

д) 12 өлөштө “һәм мондый хокук бозу факты суд тәртибендә билгеләнсә” сүзлөрөн төшереп калдырырга, түбәндөгә эчтөлөклә яңа икенче жөмлө өстөргә: “Участок комиссиясе әгъзасын әлеге комиссия эшендә катнашудан читләштерү, күзәтүченә яисә башка затны тавыш бирү бүлмәсеннән чыгару турында карар участок комиссиясенә урнашу урыны буенча суд тарафыннан кабул ителә.”;

е) түбәндөгә эчтөлөклә 15 өлөш өстөргә:

“15. Чакыртып алу буенча тавыш бирү үткөрөлгәндә тавыш бирү көнөндә үзенең яшәү урыныннан читтә булачак чакыртып алу буенча тавыш бирүдә катнашучы “Россия Федерациясе гражданның сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында” Федераль закон нигезендә Россия Федерациясе Үзәк сайлау комиссиясе билгеләгән тәртиптә чакыртып алу буенча тавыш бирү комиссиясенә үзенең килеп тору урыны буенча чакыртып алу буенча тавыш бирүдә катнашучылар исемлегенә кертү турында гариза (алга таба әлеге өлөштә – гариза) бирергә хокуклы. Гариза чакыртып алу буенча тавыш бирүдә катнашучының, паспортын (паспортны алмаштыру чорында – вакытлыча шәхес таныклыгын) күрсәтеп, бары тик шәхсән үзе тарафыннан гына бирелә ала. Гариза биргән чакыртып алу буенча тавыш бирүдә катнашучы үзенең яшәү урыны буенча чакыртып алу буенча тавыш бирүдә катнашучылар исемлегеннән төшереп калдырыла. Гариза биргән чакыртып алу буенча тавыш бирүдә катнашучы үзенең килеп тору урыны буенча чакыртып алу буенча тавыш бирүдә катнашучылар исемлегенә бары тик бер чакыртып алу буенча тавыш бирү участогында гына кертелә ала. Гариза биргән һәм тавыш бирү көнөндә үзенең яшәү урыны буенча чакыртып алу буенча тавыш бирү участогына килгән чакыртып алу

буенча тавыш бирүдә катнашучы чакыртып алу буенча тавыш бирүдә катнашучылар исемлегенә бары тик участок комиссиясе карары буенча гына һәм бары тик ул үзенә килеп тору урыны буенча чакыртып алу буенча тавыш бирү участогында тавыш бирмәвен дәлилли торган факт билгеләнгәннән соң гына кертелергә мөмкин. Чакыртып алу буенча тавыш бирүдә катнашучы яшәү урыны буенча чакыртып алу буенча тавыш бирүдә катнашучылар исемлегенә кертелгәннән соң, ул үзенә килеп тору урыны буенча чакыртып алу буенча тавыш бирүдә катнашучылар исемлегенә кертелү хокукын югалта.”.

11) 46¹ статьяны үз көчен югалткан дип танырга;

12) 48 статьяда:

а) 2 өлешнең 5 пунктын түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

“5) түбәндәге эзлеклелектә беркетмә юллары:

1 юл: тавыш бирү тәмамланган мизгелгә исемлеккә кертелгән чакыртып алу буенча тавыш бирүдә катнашучылар саны;

2 юл: участок комиссиясе тарафыннан алынган бюллетеньнәр саны;

3 юл: тавыш бирү көнендә тавыш бирү бинасында чакыртып алу буенча тавыш бирүдә катнашучыларга бирелгән бюллетеньнәр саны;

4 юл: тавыш бирү көнендә тавыш бирү бинасыннан читтә тавыш биргән чакыртып алу буенча тавыш бирүдә катнашучыларга бирелгән бюллетеньнәр саны;

5 юл: юкка чыгарылган бюллетеньнәр саны;

6 юл: тавыш бирү өчен күчерелмә әржәләрдәге бюллетеньнәр саны;

7 юл: тавыш бирү өчен стационар әржәләрдәге бюллетеньнәр саны;

8 юл: гамәлгә яраксыз бюллетеньнәр саны;

9 юл: гамәлгә яраклы бюллетеньнәр саны;

10 юл: юкка чыккан бюллетеньнәр саны;

11 юл: алганда исәпкә алынмаган бюллетеньнәр саны;

12 юл һәм аннан соңгы юллар: бюллетеньнәрдәге “Чакыртып алуны хуплыйм” һәм “Чакыртып алуга каршы” позицияләре буенча чакыртып алу буенча тавыш бирүдә катнашучылар тавышлары саны”;

б) 2¹ өлешне үз көчен югалткан дип танырга;

в) 3 өлештә “2 һәм 2¹ өлешләрендә” сүзләрен “2 өлештә” сүзләренә алмаштырырга;

13) 49 статьяда:

а) 3 өлештә “7 юлына“ сүзләрен “5 юлына” сүзләренә алмаштырырга;

б) 4 пунктта “(территория комиссиясе бинасында вакытыннан алда тавыш биргән чакыртып алу буенча тавыш бирүдә катнашучыларның конвертлардан алынган бюллетеньнәре турындагы мәгълүмат күрсәтелгән санга керми)” сүзләрен төшереп калдырырга;

в) 5 өлештә:

1 пунктта “ бүтән участка тавыш бирү таныклыклары территория комиссиясе һәм участок комиссиясе тарафыннан бирелгән, шулай ук” сүзләрен төшереп калдырырга;

3¹ – 3⁴ пунктларын үз көчләрэн югалткан дип танырга;

г) 6 пунктны түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

“6. Әлеге статьяның 5 өлешендә күрсәтелгән күрсәткечләр кертелгәннән соң, чакыртып алу буенча тавыш бирүдә катнашучылар исемлегенә һәр битенә комиссиянең әлеге күрсәткечләрне керткән әгъзасы имза сала, ул бу күрсәткечләрне кушып берләштерә, игълан итә һәм участок комиссиясе рәисенә, рәис урынбасарына яисә секретарена һәм тавышларны санауда катнашучы затларга хәбәр итә. Участок комиссиясе рәисе, рәис урынбасары яисә секретаре әлеге статьяның 5 өлеше нигезендә билгеләнгән күрсәткечләр суммасы буларак билгеләнүче йомгаклау күрсәткечләрэн игълан итә, аларны чакыртып алу буенча тавыш бирүдә катнашучылар исемлегенә соңгы битенә кертә, үзенә имзасы һәм участок комиссиясе мөһере белән таныклай. Игълан ителгән күрсәткечләр тавыш бирү йомгалары турындагы беркетмәнә һәм аның зурайтылган рәвешенә тиешле юлларына кертелә, ә тавышларны санауның техник чаралары кулланылган очракта – бары тик беркетмәнә зурайтылган рәвешенә тиешле юлларына гына кертелә:

1) 1 юлга – тавыш бирү тәмамланган мизгелгә чакыртып алу буенча тавыш бирүдә катнашучылар исемлегенә кертелгән чакыртып алу буенча тавыш бирүдә катнашучылар саны;

2) 3 юлга – тавыш бирү көнендә тавыш бирү бинасында тавыш биргән чакыртып алу буенча тавыш бирүдә катнашучыларга бирелгән бюллетеньнәр саны;

3) 4 юлга – тавыш бирү көнендә тавыш бирү бинасыннан читтә тавыш биргән чакыртып алу буенча тавыш бирүдә катнашучыларга бирелгән бюллетеньнәр саны.

Шуннан соң чакыртып алу буенча тавыш бирүдә катнашучылар исемлегә белән күзәтүчеләр һәм әлеге Законның 22 статьясындагы 3 пункттында күрсәтелгән башка затлар танышырга хокуклы, ә участок комиссиясенә киңәш бирү тавышы хокукына ия әгъзалары башкарылган санауның дөреслегенә инанырга хокуклы.”;

д) 12 өлештә “8 юлына” сүзләрен “6 юлына” сүзләренә алмаштырырга;

е) 14¹ өлешне үз көчән югалткан дип танырга;

ж) 15 өлештә “һәм әлеге Законның 46¹ статьясындагы 14 өлеше” сүзләрен төшереп калдырырга, “10 юлына” сүзләрен “8 юлына” сүзләренә алмаштырырга;

з) 16 өлештә “14 юлына” сүзләрен “12 юлына” сүзләренә алмаштырырга;

и) 17 өлештә “11 юлына” сүзләрен “9 юлына” сүзләренә алмаштырырга;

к) 18 өлештә “9 юлына” сүзләрен “7 юлына” сүзләренә алмаштырырга;

л) 20 өлештә “(әлеге статьяның 6 пункты нигезендә тикшерелә торган контроль чагыштырмаларыннан тыш)” сүзләрен төшереп калдырырга, “12 һәм 13 юлларына” сүзләрен “10 һәм 11 юлларына” сүзләренә алмаштырырга, “12 һәм 13 юлларында” сүзләрен “10 һәм 11 юлларында” сүзләренә алмаштырырга;

м) 21 өлештә “төргәкләнгән бүтән участка тавыш бирү таныклыклары,” һәм “, барлык төргәкләнгән бүтән участка тавыш бирү таныклыкларының гомуми саны” сүзләрен төшереп калдырырга;

н) 22 өлештә:

3 пунктта “1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 юлларына” сүзләрен “1, 2, 3, 4, 5 юлларына” сүзләренә алмаштырырга;

4 пунктта “8, 9, 10, 11, 14 юлларына” сүзләрен “6, 7, 8, 9, 12 юлларына” сүзләренә алмаштырырга;

5 пунктта “12 һәм 13 юлларына” сүзләрен “10 һәм 11 юлларына” сүзләренә алмаштырырга;

6 пунктны үз көчен югалткан дип танырга;

о) 23 өлештә “10, 11, 14 юлларының берсендә” сүзләрен “8, 9, 12 юлларының берсендә” сүзләренә алмаштырырга;

п) 30 өлешкә түбәндәге эчтәлекле яңа икенче жөмлө өстөргә: “Төрле дәрәжәдәге сайлауларда һәм (яисә) референдумнарда тавыш бирү көннәре берләштерелгән очракта барлык дәрәжәдәге бөтен сайлауларда һәм (яисә) референдумнарда тавышларны санаганда тавышларны санауның техник чараларыннан, электрон тавыш бирү комплексларыннан файдалану мәжбүри.”;

р) 31 өлешкә түбәндәге эчтәлекле яңа жөмлө өстөргә: “Төрле дәрәжәдәге сайлауларда һәм (яисә) референдумнарда тавыш бирү көннәре берләштерелгән очракта тавышларны контроль санауны үткөрү тәртибен, үткөрелә торган сайлауларның, референдумның дәрәжәсенә карап, Россия Федерациясә Үзәк сайлау комиссиясә яисә Татарстан Республикасы Үзәк сайлау комиссиясә билгели.”;

с) 32 өлештә “10, 11, 14 юлларның” сүзләрен “8, 9, 12 юлларның” сүзләренә алмаштырырга;

т) 33 өлештә “10, 11, 14 юлларында” сүзләрен “8, 9, 12 юлларында” сүзләренә алмаштырырга;

у) 36 өлешне түбәндәге редакциядә бөян итөргә:

“36. Участок комиссиясенә тавыш бирү нәтижәләре турында беркетмәсендәге күрсәткечләр, шул исәптән тавышларны санауның техник чараларыннан, электрон тавыш бирү комплексларыннан файдаланып алынганнары, тиешле жайланма булганда, югарырак комиссиягә “Сайлаулар” ДАС файдаланып тапшырыла.”;

ф) 38 өлештә “беркетмәнең 1 – 13 юлларында” сүзләрен “беркетмәнең 1 – 11 юлларында” сүзләренә алмаштырырга, “беркетмәнең 1 – 13 юлларына” сүзләрен “беркетмәнең 1 – 11 юлларына” сүзләренә алмаштырырга, “14 юлына” сүзләрен “12 юлына” сүзләренә алмаштырырга;

14) 50 статьяда:

а) 8 өлешнең икенче жөмләсен төшереп калдырырга;

б) 13 өлештә “1 – 13 юлларына (әгәр законда бүтән участка тавыш бирү таныклыклары буенча тавыш бирү каралган булса, 11а – 11е юлларына)” сүзләрен “1 – 11 юлларына” сүзләренә алмаштырырга, “14 юлына” сүзләрен “12 юлына” сүзләренә алмаштырырга;

15) 51 статьяда:

а) 1¹ һәм 1² өлешләренә үз көчләрен югалткан дип танырга;

б) 9 өлештә “, бүтән участка тавыш бирү таныклыкларын” сүзләрен төшереп калдырырга;

